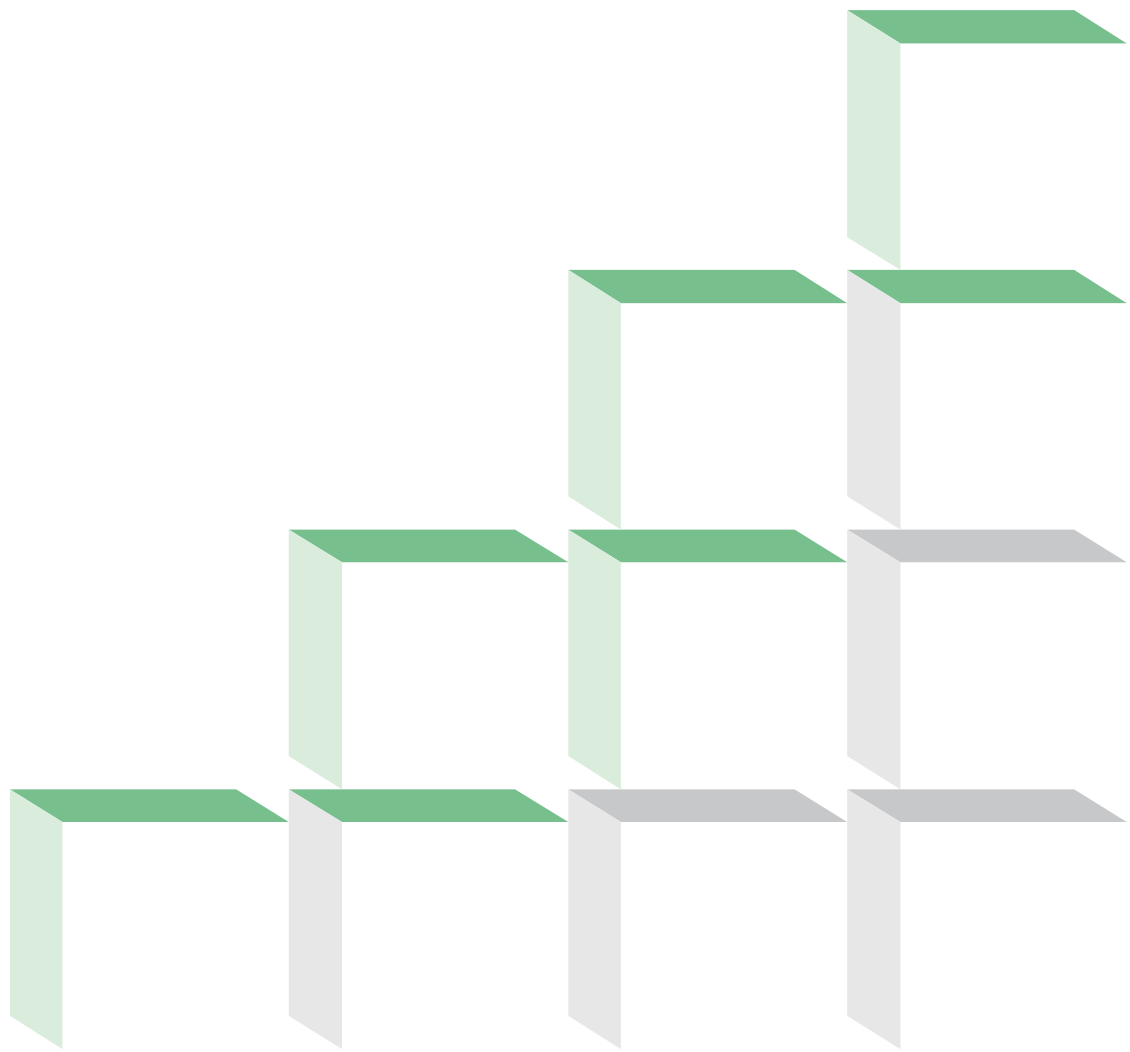

Virolaistaustaiset yritykset Suomen kaupparekisterissä

Selvitys 3/2019

Julkaisun nimi:

Virolaistaustaiset yritykset Suomen kaupparekisterissä

Tekijät:

Tuija Hannula, analyytikko

Olavi Kärkkäinen, asiantuntija

Julkaisija: Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö

Julkaistu: 20.8.2019

Julkaisutapa: Sähköinen (PDF)

Julkisuus: Julkinen

Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010) 13 § ja JulkL (621/1999) 5:3 §:n 2 k

Lisätietoja medialle:

Johtaja Janne Marttinen, puh. 029 512 6066

Apulaisjohtaja Marko Niemelä, puh. 029 512 6070

Muut yhteydenotot htsy@vero.fi tai [harmaatalous.fi -sivusto](http://harmaatalous.fi)

Velvoitteidenhoitoselvityksen voi pyytää ilmiöselvityksessä kuvatun ryhmän perusteella. (Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010) 5:3 §)

Tiivistelmä

Selvityksessä tutkitaan Suomen kaupparekisterissä olevien virolaistaustaisten yritysten ominaisuuksia ja harmaan talouden riskejä sekä tarkastellaan eroavatko ne suomalais-taustaisista ja muista ulkomaalaistaustaisista yrityksistä.

Noin 22 prosentilla Suomen kaupparekisteriin merkityistä, vuosina 2013–2017 toimineista ulkomaalaistaustaisista yrityksistä oli virolainen vastuuhenkilö. Yrityksillä oli huomattavasti suomalaistaustaisia tai muita ulkomaalaistaustaisia yrityksiä enemmän häiriöitä ja verotukseen liittyviä laiminlyöntejä. Lähes puolet virolaistaustaisista yrityksistä oli verovelkaisia. Verovelkoista yli 90 prosenttia oli toimimattomilla yrityksillä ja verovelan keskiarvo oli 3,5-kertainen verrattuna suomalaistaustaisiin yrityksiin.

Virolaistaustaisissa yrityksissä oli korkea ilmoitus- ja maksulaiminlyöntien riski. Kolmannes verotarkastuksista johti rikosilmoitusharkintaan.

Virolaistaustaiset yritykset olivat yli 70 prosenttisesti osakeyhtiöitä ja sijoituivat yli 70 prosenttisesti Uudellemaalle. Hallitseva toimiala oli rakentaminen, jolla toimi 43 prosenttia yrityksistä. Virolaistaustaisten yritysten elinikä oli suomalaistaustaisia tai muita ulkomaalaistaustaisia yrityksiä lyhyempi.

Virolaistaustaisten yritysten tilinpäätöstietojen arviointia vaikeutti merkittävästi tilinpäätöstietojen puuttuminen. Yrityksistä 27 prosentilla ei ollut todettavissa liikevaihtotietoja ja 52 prosentilla ei ollut todettavissa palkanmaksutietoja Verohallinnon tiedoissa.

Virolaisten hallinnoimiin yrityksiin sitoutuu omaa pääomaa vähemmän kuin suomalaistaustaisiin ja yrityksistä yli neljännes oli todettu varattomaksi ulosotossa. Ulosottomerkinnän riski oli kaksinkertainen verrattuna suomalaisen vastuuhenkilön yritykseen.

Avainsanat: verovelka, maksuhäiriö, konkurssi, varattomuus, oma pääoma, ilmoituslaiminlyönti

Sisällys

1	Selvityksen tarkoitus	1
2	Kohdejoukko	2
2.1	Oikeudellinen muoto	3
2.2	Toimiala	3
2.3	Aluejakauma	4
3	Elinkaari	6
3.1	Toimivuus	6
3.2	Toiminta-aika	7
4	Toiminnan laajuus	10
4.1	Tuloslaskelma	10
4.1.1	Liikevaihto	10
4.1.2	Maksetut palkat ja ulkopuoliset palvelut	11
4.2	Tase	12
4.3	Osakeyhtiöiden tunnuslukuja	13
4.3.1	Oman pääoman suhdeluvut	13
4.3.2	Liikevaihdon muita suhdelukuja	14
5	Velvoitteiden hoito	17
5.1	Verotuksen ilmoitus- ja maksupuutteet	18
5.1.1	Ilmoituspuutteet	18
5.1.2	Maksupuutteet	18
5.2	Verotarkastuksilla havaitut häiriöt	20
5.3	Työttömyysvakuutusmaksut	21
5.4	Konkurssit ja saneeraukset	22
5.5	Ulosottoasiat	23
6	Vastuuhenkilöt	25
6.1	Ansio- ja pääomatulot	25
6.2	Maksupuutteet	25
6.3	Ulosottoasiat	26
6.4	Liiketoimintakielto	26
6.4.1	Liiketoimintakieltoiset Suomessa	26
6.4.2	Liiketoimintakieltoiset Virossa	26
7	Yhteenveto	28
8	Lähteet	29
9	Lista kuvioista ja taulukoista	30
10	Liitteet	31

1 Selvityksen tarkoitus

Harmaan talouden selvitysyksikön lakisääteisenä tehtävänä on tutkia, tuottaa ja jakaa tietoa harmaasta taloudesta.¹ Selvitysyksikön laatimissa selvityksissä kuvataan harmaan talouden ilmiöitä ja niiden vaikutuksia yksilöimättä organisaatiota tai siihen liittyvää henkilöä.

Selvityksen tarkoitus on tutkia virolaistaustaisten yritysten ominaisuuksia ja harmaan talouden riskejä verrattuna suomalaistaustaisiin ja muihin ulkomaalaistaustaisiin yrityksiin.

Harmaan talouden selvitysyksikön laatimassa selvityksessä Ulkomaalaistaustaiset yritykset Suomen kaupparekisterissä (36/2018), virolaistaustaiset yritykset nousivat korostetusti esille. Virolaiset olivat kaupparekisteriin merkittyjen ulkomaalaisten vastuuhenkilöiden suurin ryhmä, lähes 18 prosenttia ulkomaalaisista vastuuhenkilöistä oli virolaisia. Virolaistaustaisilla yrityksillä oli eniten verotukseen liittyviä laiminlyöntejä ja virolaistaustaisten yritysten osuus ulkomaalaistaustaisten yritysten verovelasta oli yli puolet. (Verohallinto, 2018)

¹ Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (21.12.2010/1207)

2 Kohdejoukko

Selvityksen kohdejoukon (myöh. kohdejoukko) muodostavat Suomen kaupparekisteriin rekisteröidyt **elinkeinonharjoittajat, henkilöyhtiöt** ja **osakeyhtiöt**, joilla on tai on ollut vähintään yksi virolainen organisaatiohenkilö² tai omistajayritys. Kohdejoukon yrityksillä on ollut toimintaa Verohallinnon rekistereiden (alv-, työnantaja-, ennakkoperintärekisteri) mukaan vuonna 2013 tai sen jälkeen.

Kohdejoukko muodostettiin vastuuhenkilöiden kansalaisuustiedon avulla. Kohdejoukon vastuuhenkilöitä oli 7 305. Vajaalle neljännekselle vastuuhenkilöistä (23 %) ei löytynyt henkilötunnusta. Kaupparekisterivastuuhenkilöitä oli 6 720 ja osakkaita 2 692. Osakkaista 39 prosenttia oli myös kaupparekisterivastuuhenkilön asemassa.

Taulukko 1. Kohdejoukon vastuuhenkilöt ja yritykset

	Lkm	Osuus
Vastuuhenkilöitä	7 305	
Tunnuksellisia vastuuhenkilöitä	5 590	76,5 %
Yrityksiä	6 546	
Osakeyhtiöitä	4 741	72,4 %

Lähde: Verohallinto 10/2018

Kohdejoukon ulkopuolelle rajattiin suuryritykset³. Suuryrityksiksi luokiteltiin yritykset, joiden liikevaihto tai taseen loppusumma oli jonakin tarkasteluvuotena (2013–2017) yli 10 miljoonaa euroa. Rajaus tehtiin, koska kohdejoukko haluttiin yhtenäisemmäksi. Tasearvon avulla poistettiin pienten yritysten joukosta mm. pankit, joilla ei ollut liikevaihtotietoa. Suuriksi luokitelluissa yrityksissä ei esiinny pienten omistajavetoisten yritysten kaltaisia tulonsalauksia ja taloudellisia väärinkäytöksiä. Kohdejoukkoon jäi 6 546 yritystä⁴.

Selvityksessä käytettiin kahta eri verrokkijoukkoa, virolaistaustaisia yrityksiä verrattiin sekä muihin ulkomaalaistaustaisiin yrityksiin, että suomalaistaustaisiin yrityksiin. Verrokkijoukot rajattiin samoin kriteerein kuin kohdejoukko. Joukkoihin otettiin mukaan kaupparekisterissä olevat elinkeinonharjoittajat, henkilöyhtiöt ja osakeyhtiöt, jotka olivat rekisterien mukaan toimivia vuonna 2013 tai sen jälkeen eivätkä olleet suuryrityksiä.

² Organisaatiohenkilö = kaupparekisterivastuuhenkilö tai osakas

³ Suuryrityksiä oli 132 eli 2 % virolaistaustaisista yrityksistä

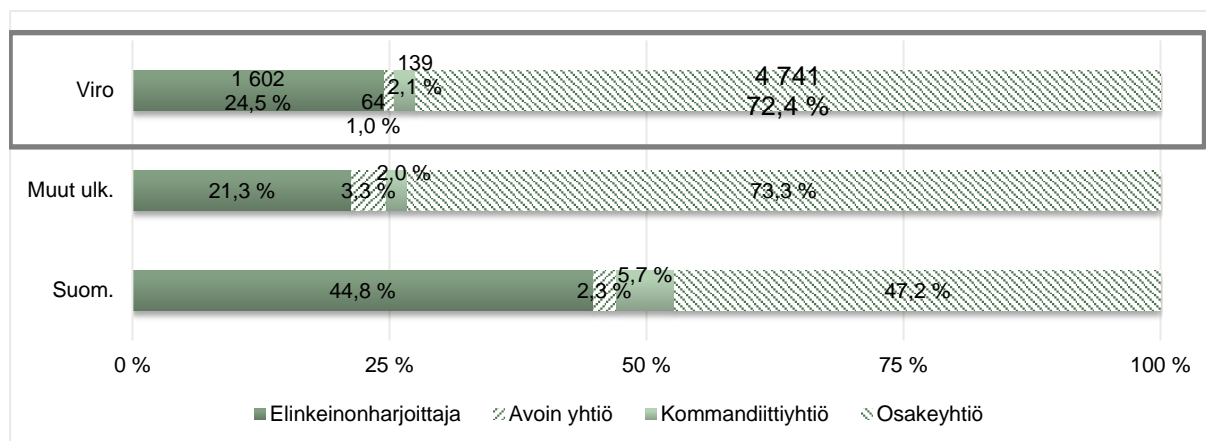
⁴ Kohdejoukko oli 1,5 % kaupparekisterissä 3/2018 olevista vastaavilla kriteereillä rajatuista yrityksistä (436 085)

2.1 Oikeudellinen muoto

Oikeudellisella muodolla yksilöidään luonnollisen ja juridisen henkilön oikeudellinen asema. Selvityksissä käytettävä oikeudellinen muoto on Verohallinnon luokitus, joka eroaa joiltain osin kaupparekisterin oikeudellisen muodon luokituksesta.

Kuviossa 1 on tarkasteltu virolaistaustaisten, muiden ulkomaalaistaustaisten ja suomalaistaustaisten yritysten oikeudellisten muotojen jakaumaa.

Kuvio 1. Oikeudellinen muoto

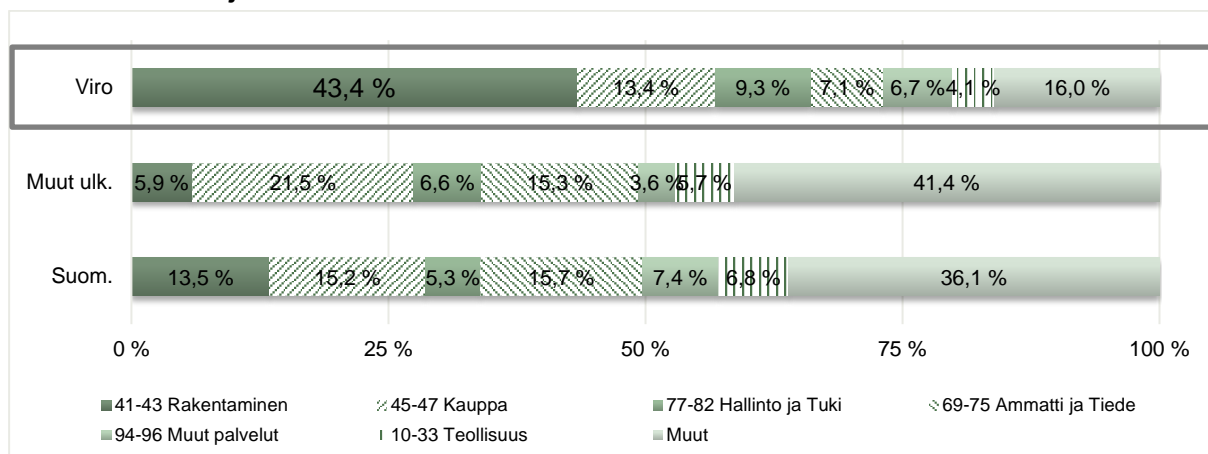
Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Virolaistaustaiset yritykset olivat pääsääntöisesti osakeyhtiöitä, lähes 73 prosenttia yrityksistä oli osakeyhtiöitä. Virolaistaustaisten yritysten jakauma oikeudellisen muodon mukaan ei eronnut muista ulkomaalaistaustaisista yrityksistä mutta ero suomalaistaustaisiin yrityksiin oli merkittävä. Suomalaistaustaisista yrityksistä vajaa puolet oli osakeyhtiöitä ja toinen puoli elinkeinonharjoittajia. Henkilöyhtiöiden osuus oli pieni kaikissa kolmessa joukossa.

2.2 Toimiala

Toimiala on taloudellista toimintaa harjoittavan yrityksen tai ammatinharjoittajan elinkeinoluokka, ja se määräytyy pääasiallisen toiminnan perusteella. Toimialat luetaan toimialaluokituksessa. Suomessa tällä hetkellä käytetty toimialaluokitus on nimeltään Toimialaluokitus 2008 eli TOL 2008.⁵ (Tilastokeskus, 2019)

⁵ Toimialaluokitus kuvattu liitteessä 2, sivut 1-2

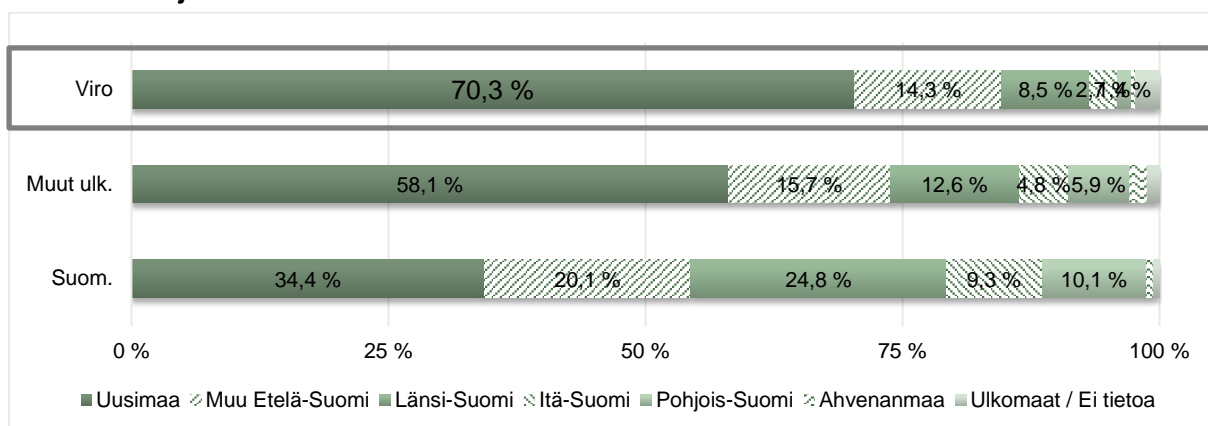
Kuvio 2. Toimialajakauma

Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Virolaistaustaiset yritykset olivat keskittyneet rakentamisen toimialoille, yli 43 prosenttia toimi rakennusalaalla. Sekä muut ulkomaalaistaustaiset, että suomalaistaustaiset yritykset olivat keskittyneet tasaisemmin eri toimialoille. Liitteen 3 taulukossa L1 on eritelty kohdejoukon ja kahden verrokkijoukon yritysten toimialajakauma tarkemmin.

2.3 Aluejakauma

Maakunnat on ryhmitelty suuralueiksi Tilastokeskuksen (2019) käyttämää suuraluejakoa mukailleen. Tarkastelussa Uusimaa on erotettu muusta Etelä-Suomesta omaksi suuralueeksi, koska yritystoiminta on keskittynyt Uudellemaalle ja sen yritystoiminnan volyymi on selvästi muita maakuntia suurempi. Lisäksi yritykset, joiden kotipaikka on ulkomailla, ovat omana ryhmänään.

Kuvio 3. Aluejakauma Suomessa

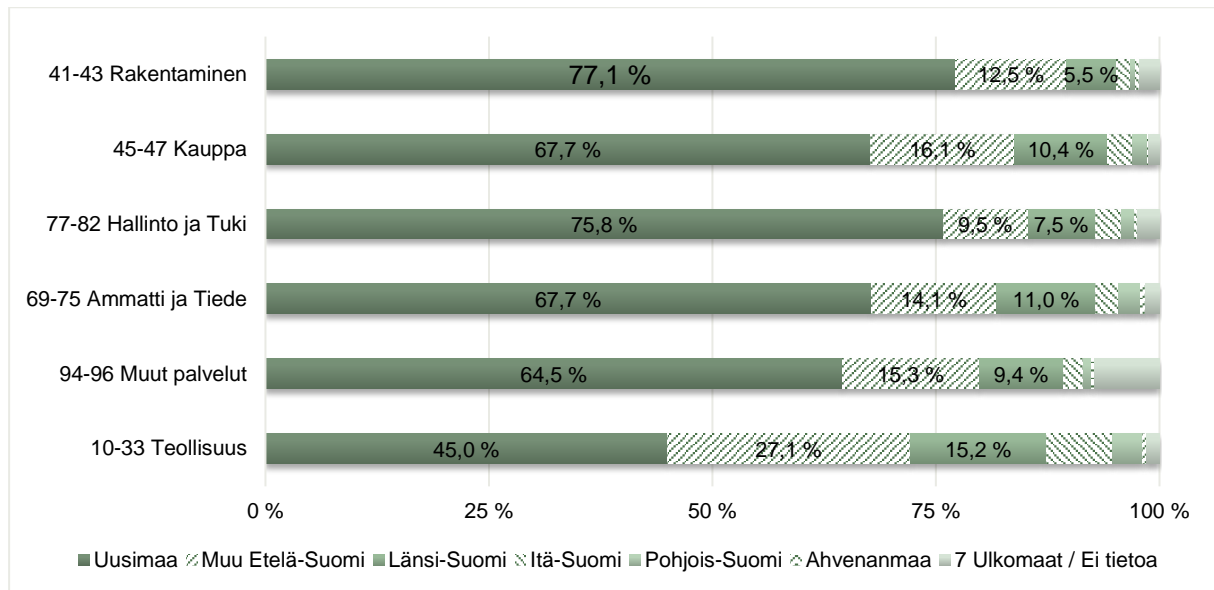
Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä

Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Yli 70 prosenttia virolaistaustaisista yrityksistä oli sijoittunut Uudellemaalle. Muissa ulkomaalaistaustaisissa yrityksissä Uudellemaalle sijoittuminen oli myös korostunutta, yli 58 prosenttia toimi Uudellamaalla. Suomalaistaustaisista yrityksistä vain vajaa 35 prosenttia toimi Uudellamaalla.

Kuviossa 4 on tarkasteltu virolaistaustaisten yritysten aluejakaumaa toimialoittain.

Kuvio 4. Aluejakauma Suomessa toimialoittain, virolaistaustaisten yritysten 6 suurinta toimialaluokkaa

Lähde: Verohallinto 10/2018

Rakennustoimiala oli vahvimmin keskittynyt Uudellemaalle, kolme neljästä rakentamisalan yrityksestä oli uusimaalainen.

3 Elinkaari

Toimivuutta ja toiminta-aikaa on selvitetty Verohallinnon rekisteritietojen avulla. Toimiviksi on luokiteltu yritykset, jotka ovat vähintään yhdessä Verohallinnon seuraavista rekistereistä: ennakoperintä-, alv- tai työnantajarekisterissä. Mikäli yrityksellä ei ole voimassaolevaa rekisteröintiä jossakin edellä mainituista rekistereistä, yritys luokitellaan toimimattomaksi.

3.1 Toimivuus

Rekisteritietojen perusteella määritelty toimivuus ei kuvaa yrityksen tosiasiallista toimintaa. Kuitenkin suurin osa rekisteritietojen perusteella toimivaksi määritellyistä yrityksistä toimii myös aidosti.

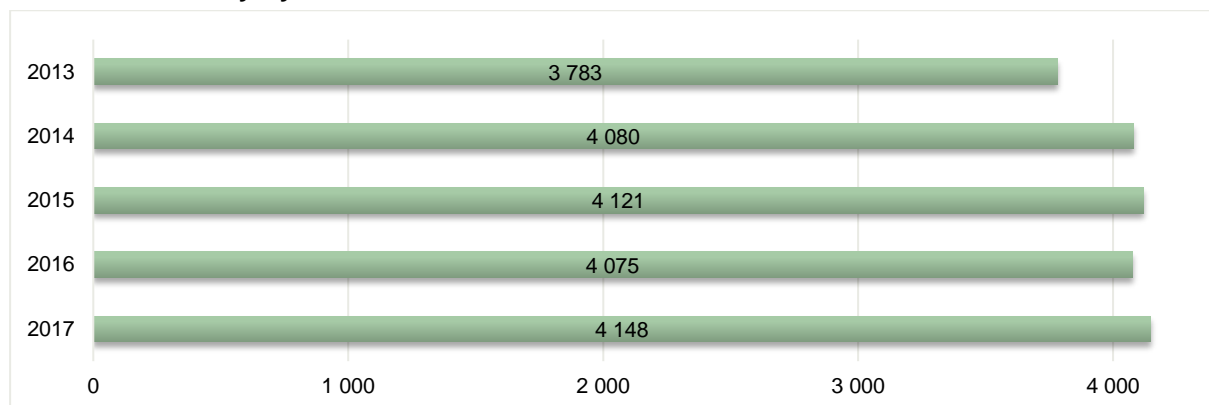
Taulukko 2. Toimivien yritysten lukumäärä rekisteritietojen perusteella

		Lkm	Muutos ed. vuodesta
Yrityksiä yht.		6 546	
Toimivia	2013	3 783	
	2014	4 080	7,9 %
	2015	4 121	1,0 %
	2016	4 075	-1,1 %
	2017	4 148	1,8 %

Lähde: Verohallinto 10/2018

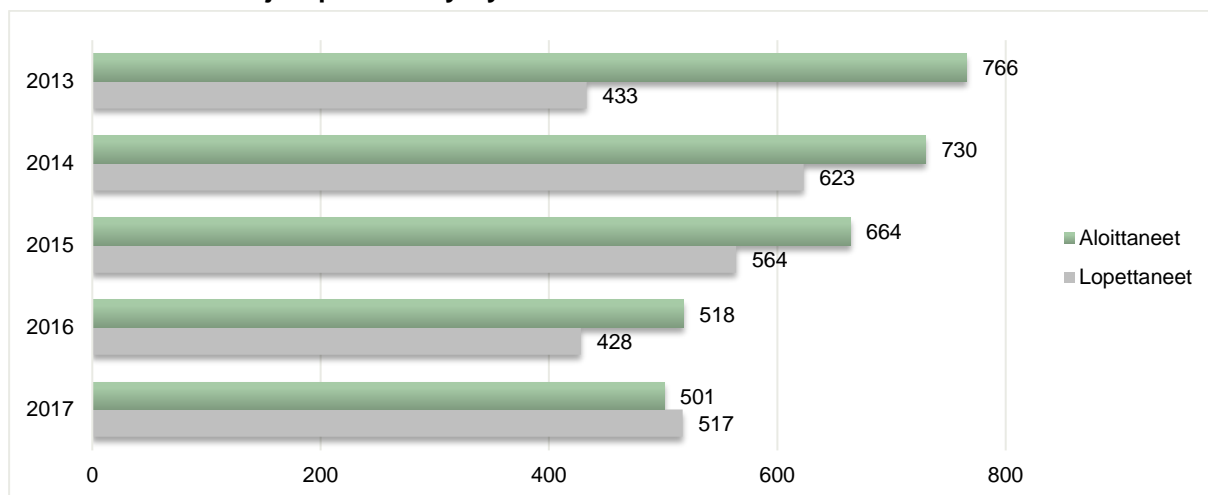
Kuviossa 5 tarkastellaan toimivien yritysten vuosittaista määrää ja kaaviossa 6 aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten vuosittaista muutosta.

Kuvio 5. Toimivat yritykset vuosittain

Lähde: Verohallinto 10/2018

Seurantajakson 2013–2017 aikana toimivien virolaistaustaisten yritysten määrä oli kasvava. Yritysmäärän kasvu ei ollut tasaista vaan vuonna 2016 toimivien yritysten määrä oli edellistä vuotta alhaisempi. Tilanne muuttui taas vuonna 2017, jolloin toimivien yritysten määrä oli edellistä vuotta suurempi. Yrityksiä, jotka olivat toiminnassa koko tarkasteluajanjakson ajan (2013–2017), oli 2 112.

Kuvio 6. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset vuosittain

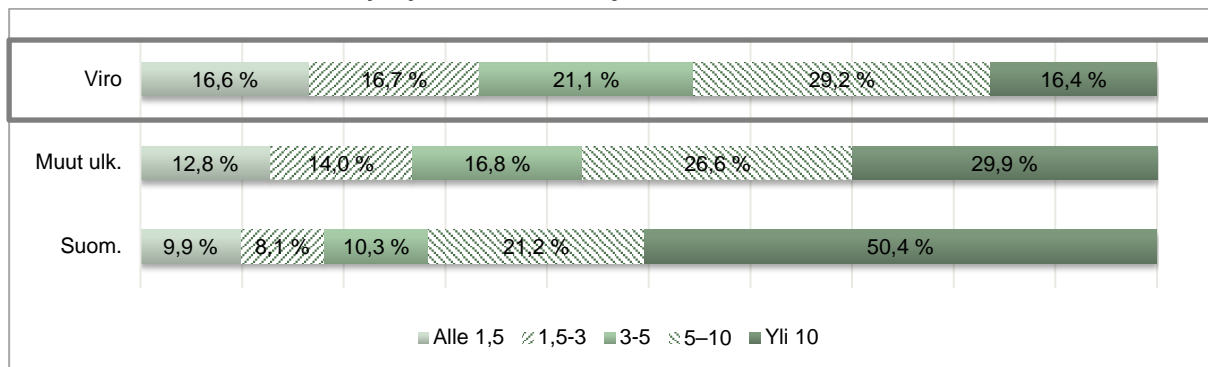
Lähde: Verohallinto 10/2018

Aloittaneiden yritysten määrä oli tarkasteluajana laskeva ja vuonna 2017 tasapaino muuttui siten, että aloittaneita yrityksiä oli vähemmän kuin lopettaneita.

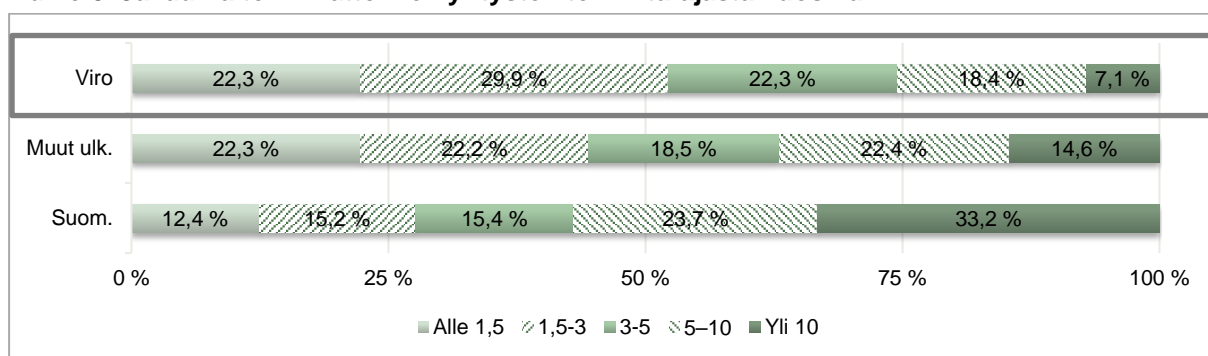
3.2 Toiminta-aika

Toiminta-aika on määritelty Verohallinnon rekisteritietojen (ennakkoperintä-, alv- ja työnantajarekisterit) avulla. Toiminta alkaa, kun yritys rekisteröityy ennakkoperintä-, alv- tai työnantajarekisteriin. Toiminta päättyy, kun yrityksen kaikki rekisteröinnit ovat päättyneet.

Sekä toimivat että toimimattomat virolaistaustaiset yritykset olivat nuorempia kuin muut ulkomaalaistaustaiset tai suomalaistaustaiset yritykset.

Kuvio 7. Jakauma toimivien yritysten toiminta-ajasta vuosina

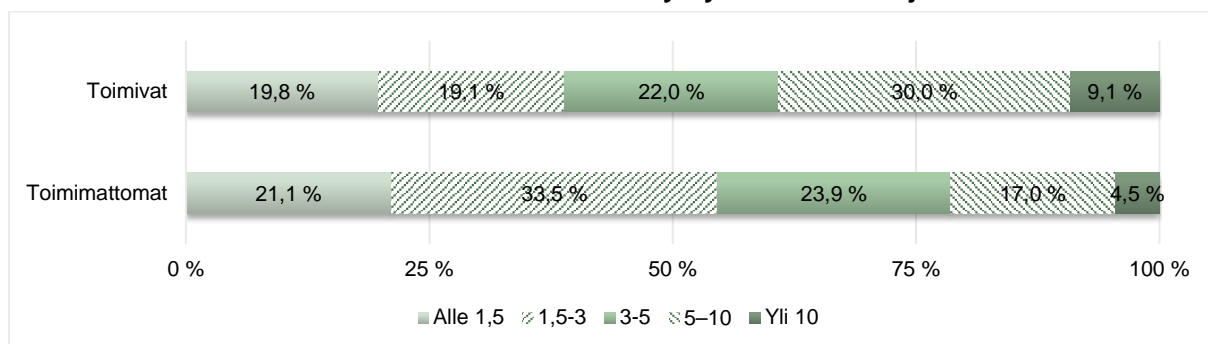
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Kuvio 8. Jakauma toimimattomien yritysten toiminta-ajasta vuosina

Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Virolaistaustaisista toimivista yrityksistä yli puolet oli alle viisi vuotta vanhoja (54 %), kun muista ulkomaalaistaustaisista toimivista yrityksistä alle viisi vuotta toimineita oli 44 prosenttia ja suomalaistaustaisista 29 prosenttia.

Toimimattomista virolaistaustaisista yrityksistä alle viisi vuotta vanhoja oli lähes 75 prosenttia. Muista ulkomaalaistaustaisista toimimattomista yrityksistä alle viisi vuotta toimineiden osuus oli 63 prosenttia ja suomalaistaustaisista 43 prosenttia. Kuviossa 9 on tutkittu virolaistaustaisten rakennusalan yritysten toiminta-aikaa.

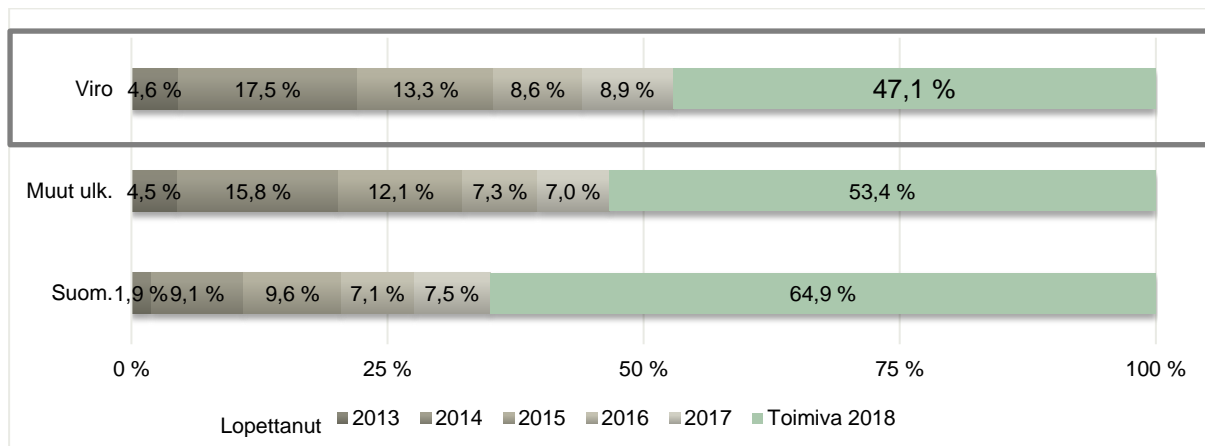
Kuvio 9. Jakauma virolaistaustaisten rakennusalan yritysten toiminta-ajasta vuosina

Lähde: Verohallinto 10/2018

Rakennusalan yritykset, joita oli yli 43 prosenttia virolaistaustaisista yrityksistä, olivat erityisen lyhytikäisiä. Toimivista rakennusalan yrityksistä alle viisi vuotta vanhoja oli noin 60 prosenttia ja toimimattomista lähes 80 prosenttia ennätti toimia alle viisi vuotta.

Kuviossa 10 on tutkittu vuonna 2013 aloittaneiden virolaistaustaisten yritysten toiminnan loppumista.

Kuvio 10. Vuonna 2013 aloittaneiden yritysten toimivuus

Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Taulukossa 3 on kuvattu lopettaneiden yritysten kumulatiivinen osuus.

Taulukko 3. Lopettaneiden yritysten kumulatiivinen osuus

	2013	2014	2015	2016	2017
Viro	4,6 %	22,1 %	35,4 %	44,0 %	52,9 %
Muut ulk.	4,5 %	20,3 %	32,4 %	39,7 %	46,6 %
Suom.	1,9 %	11,0 %	20,5 %	27,6 %	35,1 %

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä

Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Virolaistaustaisen yrityksen toiminta lakkaa muita aikaisemmin, virolaistaustaisista vuonna 2013 aloittaneista yrityksistä vuonna 2018 toimi enää alle puolet.

Lähes 53 prosenttia vuonna 2013 aloittaneista virolaistaustaisista yrityksistä oli lopettanut toimintansa vuoteen 2017 mennessä. Samaan aikaan aloittaneista muista ulkomaalaistaustaisista yrityksistä 47 prosenttia ja suomalaistaustaisista yrityksistä 35 prosenttia oli lopettanut toimintansa vuoteen 2018 mennessä.

4 Toiminnan laajuus

Toiminnan laajuutta voidaan kuvata muun muassa tilinpäätöstiedoista saatavilla tuloslaskelman liikevaihdolla, taseen loppusummalla ja maksetuilla palkoilla. Yrityksen toiminnan taloudellista merkitystä yhteiskunnalle voidaan kuvata myös sen vuosittain maksaman arvonlisäveron ja työntajamaksujen yhteismäärällä. Yrityksen tilinpäätöstietojen volyymitiedot ja sen maksama verojen määrä riippuu yrityksen koosta. Yrityksen toiminnan laajuuden arviointiin vaikuttavat myös toimialan ominaispiirteet sekä yhtiömuoto.

Taulukko 4. Toiminnan laajuus euroina 2016

Yritysten lkm	6 546
2 Toimivien lkm	4 075
0 Liikevaihto mrd. €	1,3
1 Tase mrd. €	0,6
6 Maksetut palkat mrd. €	0,3

Lähde: Verohallinto 10/2018

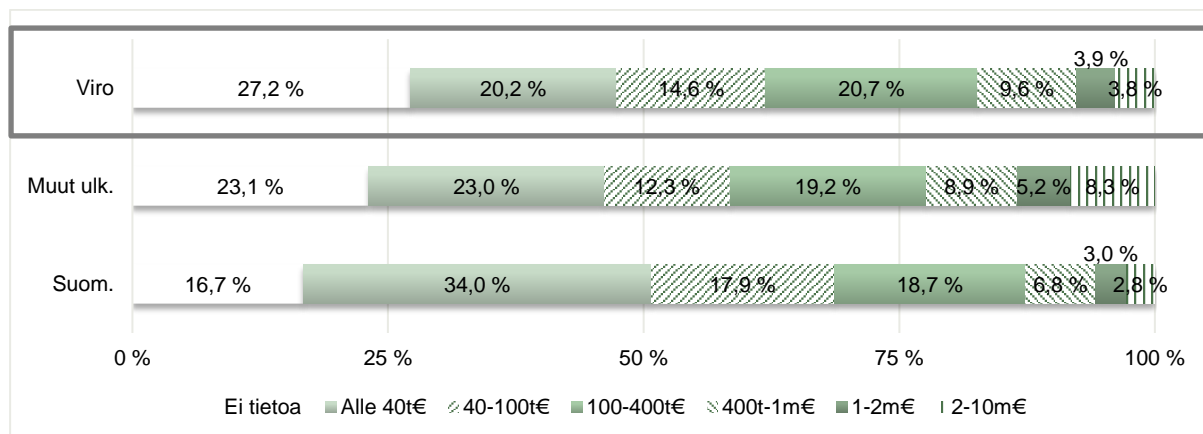
Toiminnan laajuus -osiossa tarkastellaan vain niitä 4 075 yritystä, jotka ovat rekisterien mukaan toimineet vuonna 2016.

4.1 Tuloslaskelma

4.1.1 Liikevaihto

Liikevaihto kuvaa yrityksen myymien tavaroiden ja palvelujen tuloslaskelmaan kirjattua euro-määräistä arvoa.

Kuvio 11. Liikevaihto 2016

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä

Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

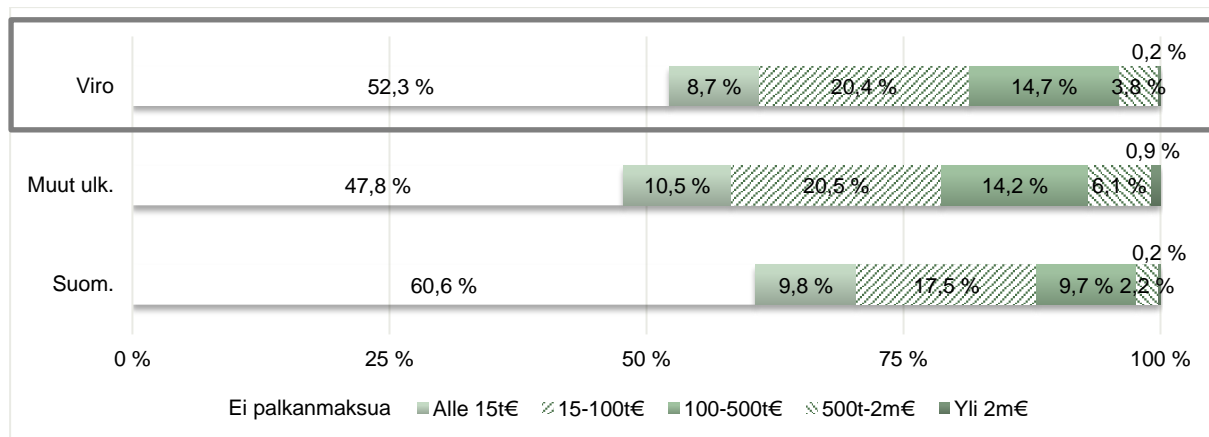
Virolaisten hallinnoimista yrityksistä yli 27 prosentilta puuttui liikevaihtotieto. Liikevaihdoltaan virolaistaustaiset olivat suomalaistaustaisia yrityksiä suurempia, mutta muita ulkomaalaistaustaisia pienempiä.

4.1.2 Maksetut palkat ja ulkopuoliset palvelut

Työnantajarekisteriin merkityt työnantajat ilmoittavat kuukausittain kausiveroilmoituksella palkansaajille maksetun palkkasumman ja siitä toimitetun ennakonpidätyksen määrän. Satunnaiset työnantajat, joita ei ole merkitty työnantajarekisteriin, antavat kausiveroilmoituksen vain niiltä kuukausilta, jolloin palkkoja on maksettu. Kausiveroilmoituksella ei eritellä palkan ja ennakonpidätyksen määrää saajakohtaisesti.

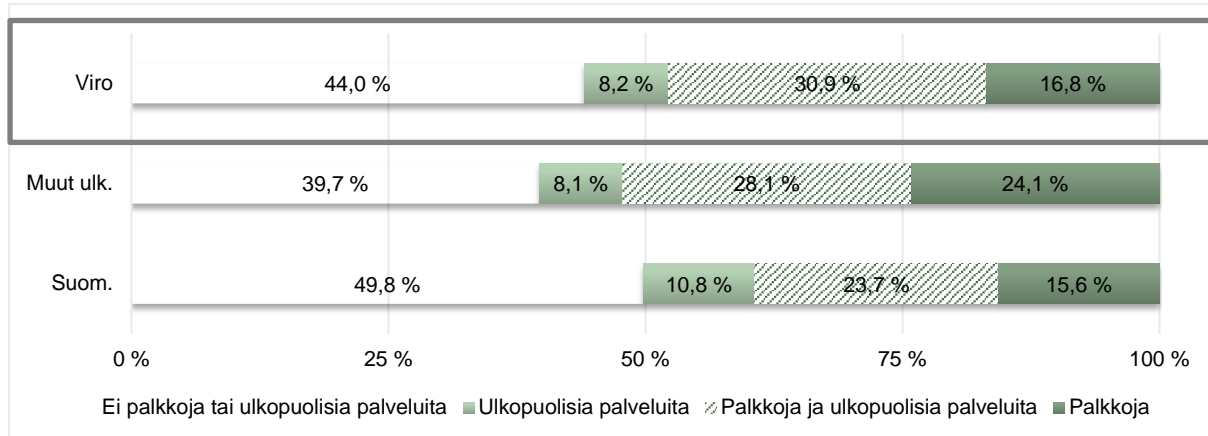
Yritysten maksamien palkkojen tiedot on kerätty selvitykseen tilinpäätöstiedoista. Maksettuja palkkoja ja palkanmaksuluokkien eroja kohde- ja verrokkijoukkojen välillä on tutkittu kuviossa 12.

Kuvio 12. Maksetut palkat 2016

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuhenkilöitä
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Reilulla 52 prosentilla virolaistaustaisista yrityksistä ei ollut todettavissa palkanmaksutietoja Verohallinnon tiedoissa. Kun huomioidaan, että virolaisten yrityksistä oli osakeyhtiöitä 72 prosenttia, odotus palkkoja maksavien yritysten osuudesta oli suurempi. Osassa osakeyhtiöitä palkat korvautuvat ulkopuolisten palvelujen käytöllä. Ulkopuoliset palvelut liittyvät välittömästi yrityksen liiketoimintaan ja ovat eränä liiketoiminnan kulu. Yritys on ostanut palvelutuotantoa korvaamaan esimerkiksi omien työntekijöiden tekemää työtä. (Kuvio 12)

Kuvio 13. Maksetut palkat ja ulkopuoliset palvelut 2016

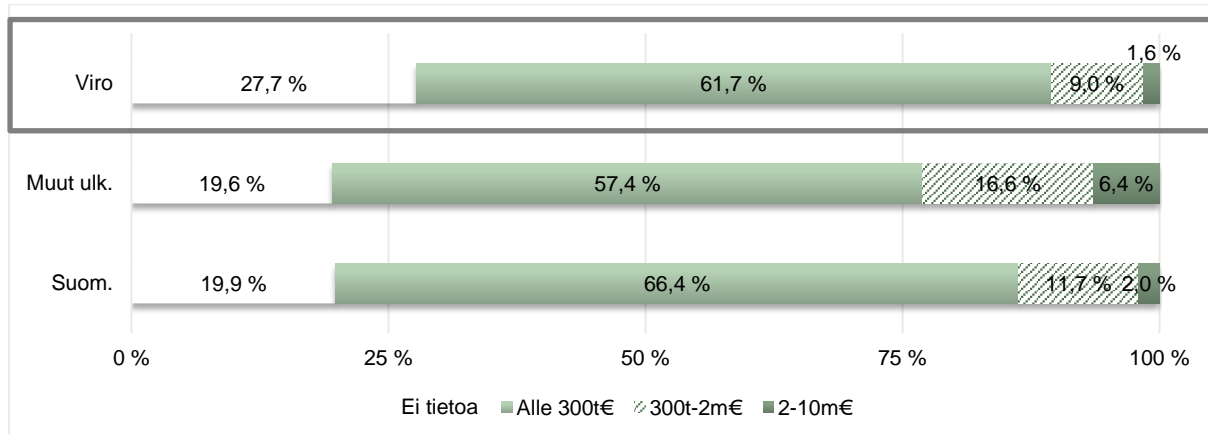
Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Ulkopuolisia palveluita käytti noin 39 prosenttia virolaistaustaisista yrityksistä. Ulkopuolisten palvelujen käytön osuus ei poikennut merkittävästi muista ulkomaalaistaustaisista yrityksistä, mutta oli kuitenkin hieman suurempaa kuin suomalaistaustaisilla yrityksillä.

Virolaistaustaisista yrityksistä 44 prosentilla ei ollut todettavissa palkkoja eikä ulkopuolisia palveluja Verohallinnon tiedoissa. Määrä oli hieman muita ulkomaalaistaustaisia suurempi, mutta selvästi suomalaistaustaisia yrityksiä alhaisempi. Eroa suomalaistaustaisiin yrityksiin selittää osaltaan suomalaisten yritysten korkea elinkeinonharjoittajien osuus (45 %) ja suomalaisten liikevaihdoltaan pienemmät yritykset.

4.2 Tase

Taseeseen on kirjattuna yrityksen varojen lähde ja varojen käyttö. Tase kuvaa sen pääomarakenteen millä yritys saa tuotantonsa aikaan.

Kuvio 14. Tase 2016

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

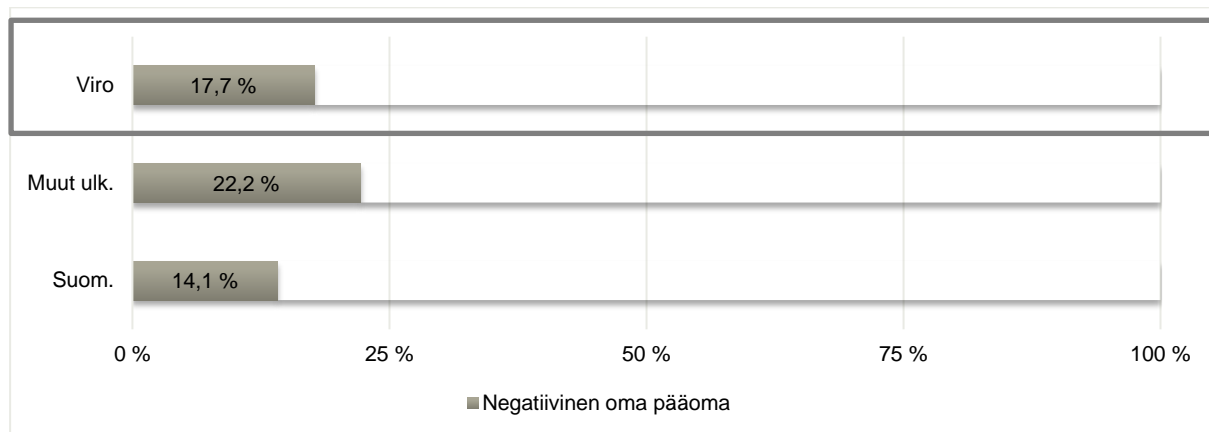
Lähes 28 prosentilta virolaistaustaisista yrityksistä ei ollut todettavissa tasetietoa Verohallinnon tiedoissa. Suomalaistaustaisista ja muista ulkomaalaistaustaisista yrityksistä tasetieto puuttui vajaalta 20 prosentilta. Virolaistaustaisilla yrityksillä oli pienempi tase kuin muilla ulkomaalaistaustaisilla yrityksillä. Vain reilulla 10 prosentilla virolaistaustaisista yrityksistä tasearvo oli yli 300 000 euroa, kun muista ulkomaalaistaustaisista yrityksistä yli 300 000 euron tase oli 23 prosentilla.

4.3 Osakeyhtiöiden tunnuslukuja

4.3.1 Oman pääoman suhdeluvut

Selvityksessä on tutkittu oman pääoman menettäneiden osakeyhtiöiden määrää, osuutta ja jakaumaa. Oman pääomansa menettäneet osakeyhtiöt eivät kykene vastaamaan velvoitteitaan kolmannelle osapuolelle likvidaatiotilanteessa.

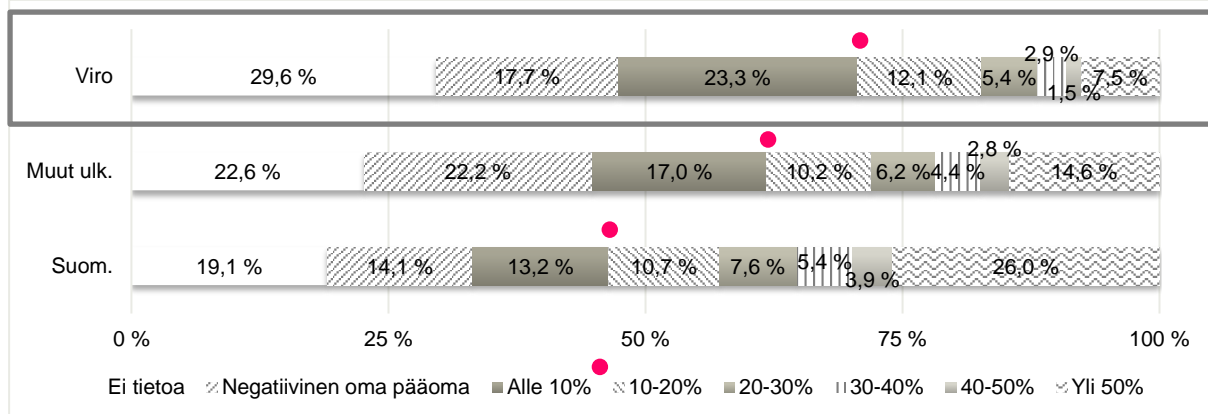
Kuvio 15. Oman pääoman menettäneet osakeyhtiöt 2016

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Muissa ulkomaalaistaustaisissa osakeyhtiöissä oli enemmän oman pääoman menettäneitä yrityksiä kuin virolaistaustaisissa osakeyhtiöissä. Suomalaistaustaisissa osakeyhtiöissä oli vähiten pääomansa menettäneitä yrityksiä.

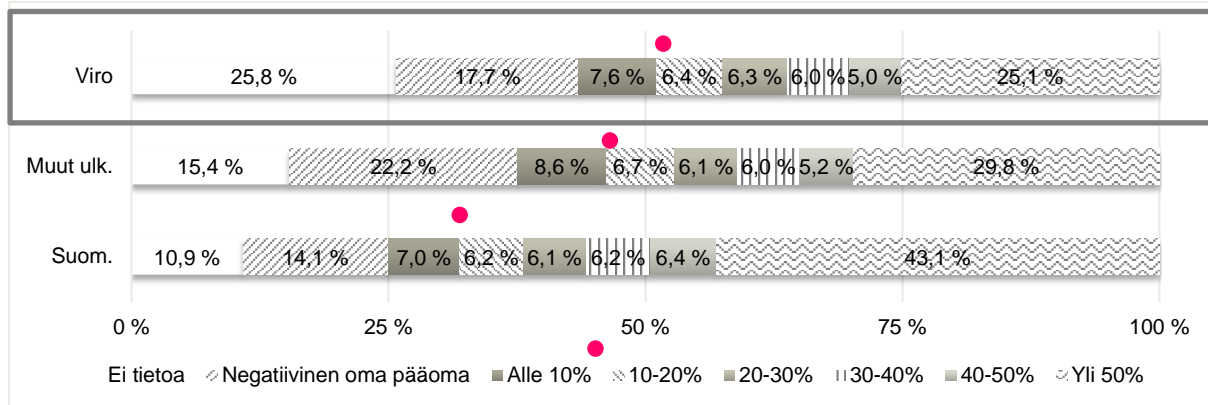
Kuviossa 16 on tutkittu osakeyhtiöiden oman pääoman suhdetta liikevaihtoon.

Kuvio 16. Osakeyhtiöiden oma pääoma per liikevaihto 2016

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Vajaalla 30 prosentilla virolaistaustaisista osakeyhtiöistä oman pääoman määrä oli yli 10 prosenttia liikevaihdosta. Muissa ulkomaalaistaustaisissa yrityksissä osuus oli liki 40 prosenttia ja suomalaistaustaisissa lähes 54 prosenttia. Virolaistaustaisissa osakeyhtiöissä ei tällä mitarilla tutkittaessa omaa pääomaa määrätietoisesti kasvateta.

Kuviossa 16 on tutkittu osakeyhtiöiden oman pääoman määrää taseen loppusummasta. Mitä korkeampi on oman pääoman osuus, sitä vakavaraempi on yritys

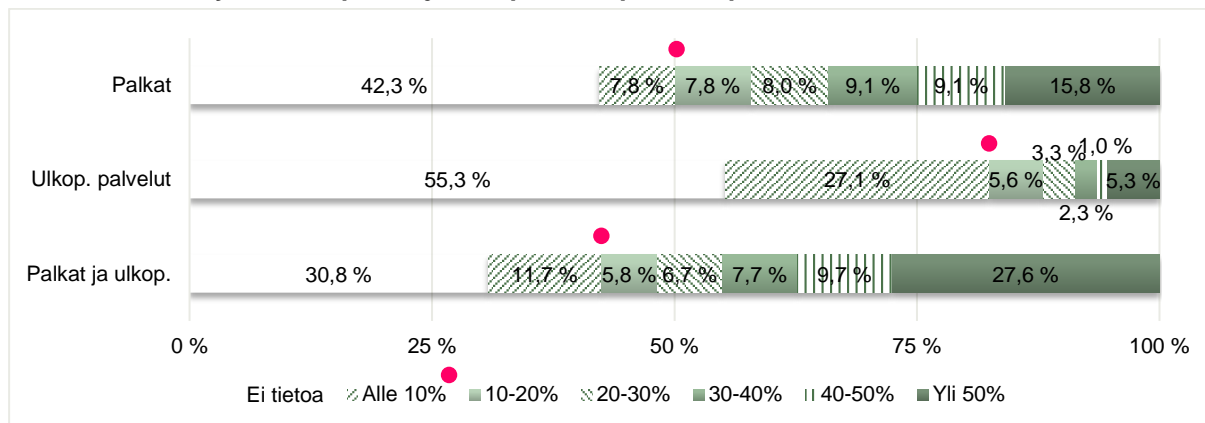
Kuvio 17. Osakeyhtiöiden oma pääoma per tase 2016

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Virolaistaustaisiin osakeyhtiöihin ei sitoutunut omaa pääomaa ja yhtiöissä oli muita vertailujoukkoja alhaisempi oman pääoman osuus. Virolaistaustaisista osakeyhtiöistä noin 50 prosentilla oman pääoman osuus taseen loppusummasta oli yli 10 prosenttia. Muissa ulkomaalaistaustaisissa osakeyhtiöissä osuus oli 54 prosenttia ja suomalaistaustaisissa 68 prosenttia.

4.3.2 Liikevaihdon muita suhdelukuja

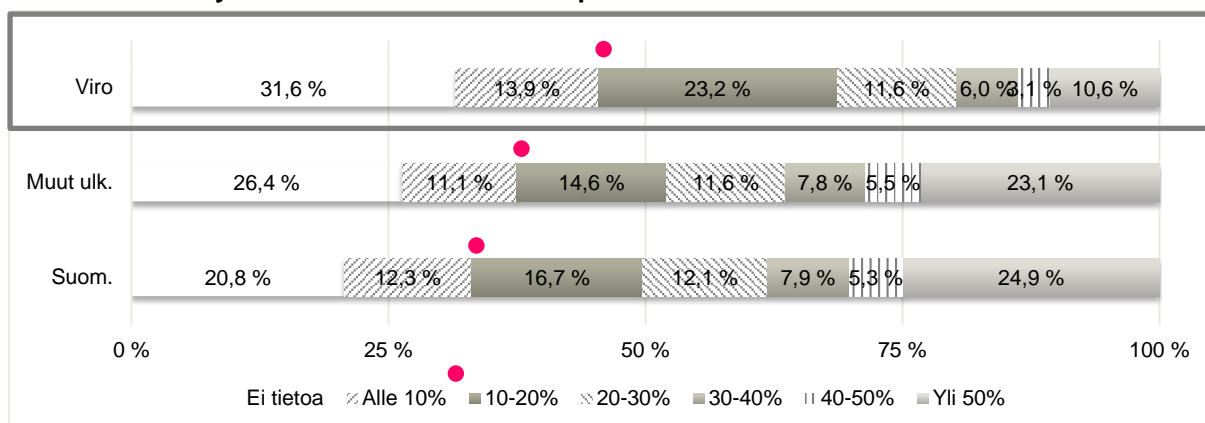
Kuviossa 18 on tutkittu palkkojen ja ulkopuolisten palveluiden suhdetta liikevaihtoon.

Kuvio 18. Osakeyhtiöiden palkat ja ulkopuoliset palvelut per liikevaihto 2016

Lähde: Verohallinto 10/2018

Virolaisten hallinnoimista yrityksistä 72 prosenttia oli osakeyhtiöitä. Näistä 70 prosentissa työvoimatarve katettiin joko palkoilla tai ulkopuolisilla palveluilla. Palkkatietoa ei ollut 43 prosentilla ja tietoa ulkopuolisista palveluista ei ollut 55 prosentilla. Reilulla 30 prosentilla virolaistaustaisista osakeyhtiöistä ei ollut maksettuja palkkoja eikä ulkopuolisia palveluja todettavissa verotiedoissa.

Rahoitusomaisuuden suhteella liikevaihtoon tutkitaan liiketoimintaan sitoutuneiden likvidien varojen määrää. (Kts. kuvio 19) Rahoitusomaisuuden määrä kuvaa yrityksen maksukykyä. Korkea rahoitusomaisuuden suhde liikevaihtoon ei sellaisenaan osoita, että kyse on harmaan talouden toiminnasta. Kun rahoitusomaisuuteen liittyviä havaintoja tutkitaan yhdessä muiden tunnuslukujen kanssa, voivat ne yhdessä viitata harmaan talouden toimintaan. Esimerkiksi suuret käteisvarat saattavat viitata siihen, että yhtiön tileiltä on nostettu varoja ilman, että nostoja on käsitelty palkkana, osinkona tai lainana. Vastaavasti rahoitusomaisuuden hyvin alhainen suhde liikevaihtoon saattaa viitata siihen, että kaikkea myyntituloa ei ole viety kirjanpitoon.

Kuvio 19. Osakeyhtiöiden rahoitusomaisuus per liikevaihto 2016

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä

Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

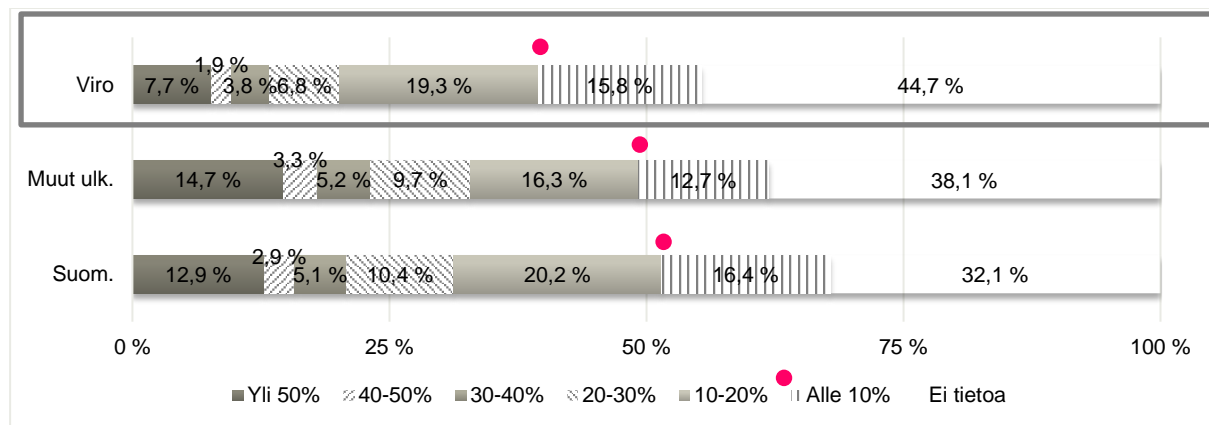
Virolaistaustaisissa osakeyhtiöissä rahoitusomaisuuden suhde liikevaihtoon oli alhaisempi kuin muissa ulkomaalaistaustaisissa tai suomalaistaustaisissa yhtiöissä. Näyttää siltä, että

virolaistaustaisiin yrityksiin ei sitoudu omistajien pääomia yhtä paljon, kuin suomalaisiin tai muihin ulkomaalaistaustaisiin yrityksiin.

Lyhytaikaisten velkojen suhde liikevaihtoon -suhdeluvulla tutkitaan yrityksen lyhytaikaisten velkojen osuutta liiketoiminnan rahoituksessa. (Kts. kuvio 20) Tunnusluvun korkea arvo osoittaa yrityksen kärsivän tulo-rahoitusongelmasta ja vaikeuksista saada pitkäaikaista rahoitusta markkinoilta. Rahoitus liiketoimintaan otetaan tällöin tyypillisesti tavarantoimittajilta ja viivästyttämällä lakisääteisten velvoitteiden maksamista.

Pienillä yrityksillä liikevaihto on taseen loppusummaa parempi vertailuluku. Korkea lyhytaikaisen vieraan pääoman osuus kertoo yleensä yrityksen rahoitusvaikeuksista saada ammattimaisilta rahoittajilta vakaata pitkäaikaista vierasta pääomaa. Lyhytaikainen vieras pääoma koostuu yleensä osto- ja verovelosta. Yritykset, joilla on korkea lyhytaikaisen vieraan pääoman osuus, voidaan luokitella useimmiten kohonneen konkurssiriskin yrityksiä.

Kuvio 20. Osakeyhtiöiden lyhytaikaiset velat per liikevaihto 2016

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuhenkilöitä
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Lyhytaikaisen velan määrä oli yli 10 prosenttia liikevaihdosta 40 prosentilla virolaistaustaisista osakeyhtiöistä. Muilla ulkomaalaistaustaisilla osakeyhtiöillä osuus oli 49 prosenttia ja suoma-laistaustaisilla 52 prosenttia. Lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä ja osuus ei näyttäisi virolaisten hallinnoimissa osakeyhtiöissä olevan konkurssiriskitekijä.

Yrityksen talouden ja rahoituksen riskejä kartoitettaessa havaittiin, että virolaisten hallinnoimissa osakeyhtiöissä lyhytaikaisen vieraan pääoman määrää tai liikevaihtoa ei tiedetty 45 prosentissa osakeyhtiöitä.

5 Velvoitteiden hoito

Velvoitteidenhoidolla tarkoitetaan yritysten lakisääteisten rekisteröitymis-, ilmoitus-, maksu- ja vakuuttamisvelvoitteiden hoitamista. Lakisääteinen velvoitteiden hoitaminen liittyy veroihin, tullin perimiin maksuihin sekä eläke-, työttömyys- ja tapaturmavakuuttamiseen. Puutteet ja laiminlyönnit lakisääteisten velvoitteiden hoitamisessa ilmenevät muun muassa arvioverotuksena, verotarkastuksen havaintoina sekä vero- tai tullivelkana. Ilmoitus- ja maksupuutteiden korkea suhteellinen osuus joukossa kertoo joukon kohonneesta harmaan talouden riskistä.

Taulukko 5. Arvioverotettujen yritysten osuus

	Virolaistaustaiset	Muut ulkomaa-laistaustaiset	Suomalais-taustaiset
Arvioverotettuina, osuus	12,6 %	5,7 %	2,9 %
Osuus	47,6 %	27,6 %	21,7 %
Yli 5 000 €, ei maksujärj., osuus	28,6 %	11,4 %	7,6 %
Verovelka	Yhteensä milj. €	216	1 646
Keskiarvo €	64 238	20 507	18 603
Toimimattomien osuus verovelasta	92,8 %	73,6 %	70,9 %
Osuus	12,0 %	6,9 %	5,7 %
Ulosotto-asiat	Yhteensä milj. €	30	751
Keskiarvo €	10 443	36 359	32 475
Todettu varattomaksi, osuus	25,8 %	10,4 %	5,3 %

Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Virolaistaustaisista yrityksistä arvioverotettuina oli 13 prosenttia ja lähes 48 prosenttia oli verovelkaisia. Verovelkoista 93 prosenttia oli toimimattomilla yrityksillä. Avoimia ulosottoasioita oli 12 prosentilla ja 26 prosenttia oli todettu varattomaksi.

5.1 Verotuksen ilmoitus- ja maksupuutteet

5.1.1 Ilmoituspuutteet

Verotus on toimitettava arvioimalla, jos veroilmoitusta ei ole annettu tai sitä ei voida panna oikaistunakaan verotuksen perusteeksi. Verotus on toimitettava arvioimalla myös silloin, kun verovelvollisen ilmoittama tulo muiden samalla alalla ja vastaavasti saman laatuissa olo-suhteissa toimivien verovelvollisten tuloon verrattuna on ilmeisesti liian vähäinen ja on syytä epäillä, että verovelvollinen salaa tulojaan. Yleisin syy arvioverotukseen on ilmoituslaimin-lyönti. Arvioverotukseen liittyy kohonnut harmaan talouden riski.

Taulukko 6. Verotuksen ilmoitusvelvollisuus, arvioverotus: tulovero, arvonlisävero ja työnantaja-maksut 2016

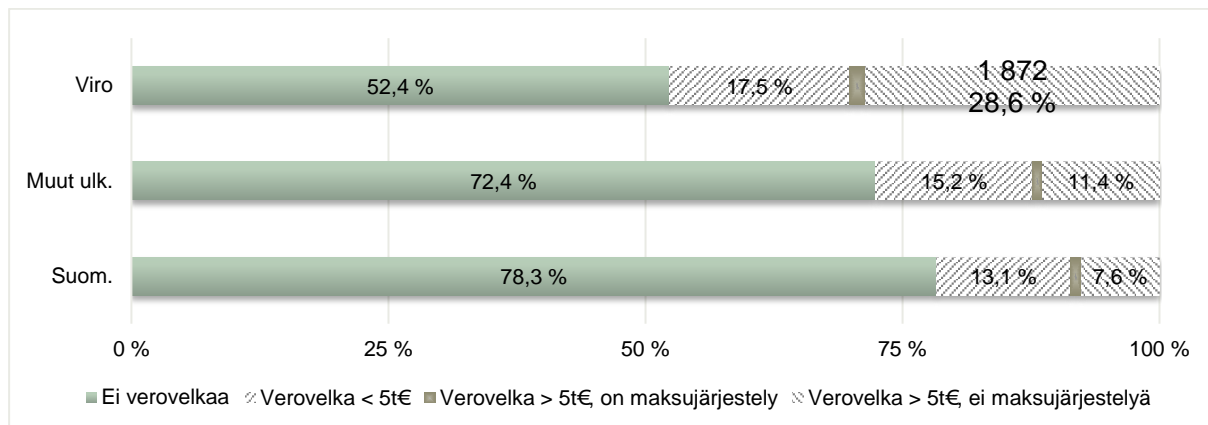
Arvioverotus kaikki verolajit	Lkm	Osuus	Muut ulkomaalaistaustaiset, osuus	Suomalaistaustaiset, osuus
On arvioverotus (alv/ta/tulovero)	512	12,6 %	5,7 %	2,9 %
Tulovero	303	7,4 %	3,3 %	1,7 %
Arvonlisäverotus	343	8,4 %	3,5 %	1,9 %
Työnantajamaksut	197	4,8 %	1,2 %	0,4 %
Ei arvioverotusta	3 563	87,4 %	94,3 %	97,1 %
Yhteensä	4 075	100 %	100 %	100 %

Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Arvioverotettujen osuus oli liki 13 prosenttia. Virolaistaustaisissa yrityksissä oli kaksi kertaa enemmän arvioverotettuja kuin muissa ulkomaalaistaustaisissa ja neljä kertaa enemmän kuin suomalaistaustaisissa yrityksissä. Arvioverotetuista lähes 94 prosenttia oli verovelkaisia.

5.1.2 Maksupuutteet

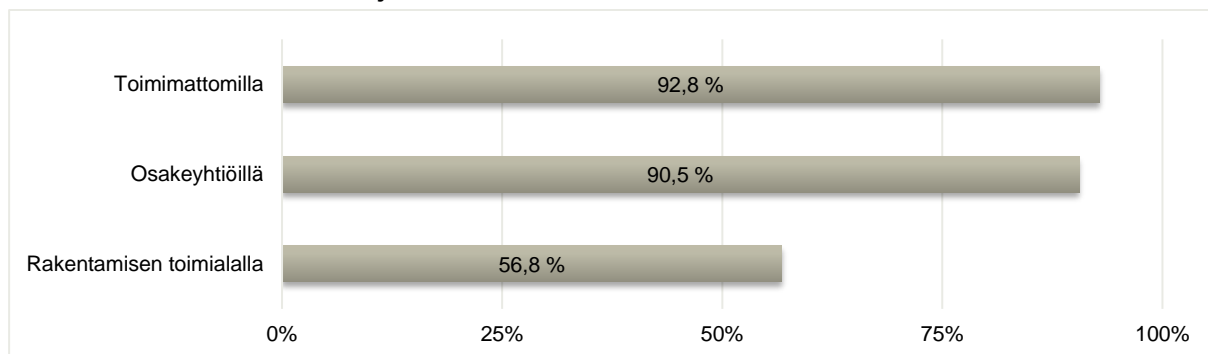
Verovelalla tarkoitetaan eräpäivän jälkeen maksamatta olevaa veroa. Verovelka liittyy harmaaseen talouteen silloin, kun verovelvollisen tarkoituksena on ollut verojen välttäminen muun syyn kuin maksukyvyttömyyden takia. Verovelan tilastollisessa tarkastelussa ei voida erotella sitä, onko verovelka syntynyt maksukyvyttömyyden vai esimerkiksi rikollisen toiminnan johdosta. Kokonaisuutena verovelan määrän kehitys kuitenkin kuvastaa harmaan talouden riskiä, mistä syystä sen seuraaminen on harmaan talouden torjunnan kannalta merkityksellistä. Verovelkaa ja maksujärjestelyjä on tarkasteltu kuviossa 21.

Kuvio 21. Verovelka

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Virolaistaustaisissa yrityksissä oli merkittävästi suurempi verovelkariski kuin muissa ulkomaalaistaustaisissa tai suomalaistaustaisissa yrityksissä. Virolaistaustaisista yrityksistä 48 prosenttia oli verovelkaisia ja 29 prosentilla verovelkaa oli yli 5 000 euroa ilman voimassa olevaa maksujärjestelyä Verohallinnon kanssa. Muista ulkomaalaistaustaisista yrityksistä verovelkaisia oli 28 prosenttia ja 11 prosentilla oli yli 5 000 euroa verovelkaa ilman maksujärjestelyä. Suomalaistaustaisista 23 prosenttia oli verovelkaisia ja 8 prosentilla oli yli 5 000 euroa verovelkaa ilman maksujärjestelyä.

Verovelka on kerääntynyt toimimattomille yrityksille ja osakeyhtiöille.

Kuvio 22. Kokonaisverovelkajakauma

Kohdejoukon kokonaisverovelka oli 216 miljoonaa euroa
Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018

Virolaistaustaisten yritysten 216 miljoonan euron verovelasta 93 prosenttia oli toimimattomilla yrityksillä. Yli 90 prosenttia verovelasta oli osakeyhtiöillä. Verovelat olivat 57 prosenttisesti syntyneet rakentamisen toimialalla (noin 123 miljoonaa euroa).

Verovelkaisia oli kohdejoukon toimivista yrityksistä 29 prosenttia ja toimimattomista 80 prosenttia.⁶ (Kts. taulukko 7)

⁶ Vuonna 2017 toimivia yrityksiä oli 4 148 ja toimimattomia 2 398.

Taulukko 7. Verovelka ja maksujärjestely

Verovelkaluokittelu	Toimiva		Toimimaton		Yhteensä	
	Lkm	Osuus	Lkm	Osuus	Lkm	Osuus
Verovelka < 5t€	760	63,8 %	385	20,0 %	1 145	36,7 %
Verovelka > 5t€, on maksujärjestely	92	7,7 %	9	0,5 %	101	3,2 %
Verovelka > 5t€, ei maksujärjestelyä	340	28,5 %	1 532	79,5 %	1 872	60,0 %
Verovelkaisia yhteensä	1 192	100 %	1 926	100 %	3 118	100 %

Lähde: Verohallinto 10/2018

Virolaistaustaisista verovelkaisista toimimattomista yrityksistä 80 prosentilla oli verovelkaa yli 5 000 euroa eikä voimassa olevaa maksusuunnitelmaa.

5.2 Verotarkastuksilla havaitut häiriöt

Vuosina 2013–2018 verotarkastetuista yrityksistä 91 prosenttia oli osakeyhtiöitä. Tarkastuksilla havaitut puutteet on eritelty taulukossa 8.

Taulukko 8. Verotarkastukset

	Lkm	Osuus
Verotarkastuksia	476	100 %
Harmaan talouden tarkastuksia (rikosilmoitusharkinta), kpl	164	34,5 %
Kirjanpidon ulkopuolisia työntekijöitä	45	9,5 %
Kirjanpidon ulkopuolisia työntekijöitä, lkm	1 368	

Lähde: Verohallinto 4/2019

Kolmannes verotarkastuksista johti rikosilmoitusharkintaan. Kirjanpidon ulkopuolisia työntekijöitä löytyi lähes 1 400.

Taulukossa 9 tarkastukset on eritelty toimialaluokittain.

Taulukko 9. Verotarkastukset toimialoittain

Toimialaluokka	Yhteensä		Rikosilmoitusharkinta	
	Lkm	Osuus toimialasta	Lkm	Osuus tarkastetuista
41-43 Rakentaminen	212	7,5 %	74	34,9 %
45-47 Kauppa	54	6,2 %	22	40,7 %
10-33 Teollisuus	46	17,1 %	12	26,1 %
77-82 Hallinto ja Tuki	42	6,9 %	17	40,5 %
69-75 Ammatti ja Tiede	29	6,3 %	14	48,3 %
49-53 Kuljetus	28	10,6 %	9	32,1 %
55-56 Majoitus ja Ravintola	18	12,4 %	6	33,3 %
58-63 Informaatio	12	9,0 %	2	16,7 %
94-96 Muut palvelut	8	1,8 %	2	25,0 %
86-88 Terveys ja Sosiaali	7	3,9 %	1	14,3 %
68 Kiinteistö	5	8,2 %	2	40,0 %
90-93 Taide ja Viihde	5	7,8 %	1	20,0 %
01-03 Maatalous	4	4,9 %	1	25,0 %
64-66 Rahoitus	4	7,7 %	1	25,0 %
35 Energia	1	9,1 %		
36-39 Ympäristö	1	8,3 %		
Yhteensä	476	7,3 %	164	34,5 %

Lähde: Verohallinto 4/2019

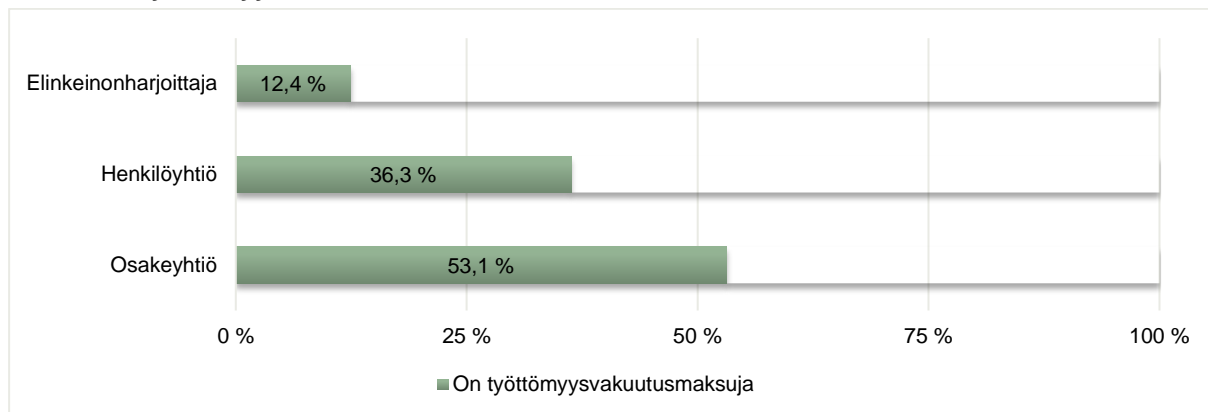
Virolaistaustaisten yritysten keskittyminen voimakkaasti rakentamisen toimialalle näkyy tehtyjen tarkastusten suuresta lukumäärästä, mutta suhteellisen alhaisesta osuudesta toimialalla. Kaikkiaan 212 toimialalle kohdistetulla tarkastuksella saatiin katettua 7,5 prosenttia toimialan yrityksistä, joka on reilusti yli normaalin tarkastuskattavuuden. Rakentamisen toimialalla rikosilmoitukseen johti 35 prosenttia tarkastuksista.

5.3 Työttömyysvakuutusmaksut

Työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuus perustuu lakiin työttömyysetuuksien rahoituksesta (555/1998). Lain mukaan työttömyysvakuutusmaksua on velvollisuus maksaa työntekijän Suomessa tekemästä työstä. Vakuutusmaksuvelvollisuutta koskevista rajoituksista säädetään lain 12a §:ssä.

Työttömyysvakuutusmaksut muodostuvat kahdesta osasta – työnantajan ja palkansaajan vakuutusmaksuista, jotka työnantaja suorittaa Työttömyysvakuutusrahastolle. Työttömyysvakuutusmaksuprosenteista säädetään vuosittain lailla, ja maksuilla rahoitetaan pääasiassa ansiosidonnaista työttömyysturvaa.

Kuviossa 23 on esitetty työttömyysvakuutusmaksuja maksaneiden virolaistaustaisten yritysten osuus oikeudellisen muodon mukaan jaoteltuna.

Kuvio 23. Työttömyysvakuutusmaksut 2016 oikeudellisen muodon mukaan

Lähde: Verohallinto 10/2018

Yrityksistä 74 prosenttia oli osakeyhtiötä, mutta vain 53 prosenttia osakeyhtiöistä maksoi työttömyysvakuutusmaksuja. Taulukosta 10 näkyvät virolaistaustaisten yritysten työttömyysvakuutusmaksujen luottotappiot.

Taulukko 10. Työttömyysvakuutusmaksujen luottotappiot 2016

Luottotappioluokittelu	Yritykset		Luottotappiot	
	Lkm	Osuus	Euroa	Osuus
Ei luottotappioita	3 917	96,1 %		
Luottotappiot < 500€	56	1,4 %	12 104	35,4 %
Luottotappiot > 500€	102	2,5 %	426 116	64,6 %
Yhteensä	4 075	100 %	438 220	100 %

Lähde: Verohallinto 10/2018

Työttömyysvakuutusmaksujen luottotappiot, noin 438 000 euroa, olivat kerääntyneet 158 yritykselle (3,9 %).

5.4 Konkurssit ja saneeraukset

Yrityksen ja sen vastuuhenkilöiden maksukyvyttömyyttä koskevat tiedot eivät suoraan ennusta harmaata taloutta, mutta esimerkiksi vastuuhenkilöiden konkurssitiedot ovat merkityksellisiä yritysten luotettavuutta arvioitaessa. Maksukyvyttömyysmenettelyiden, kuten konkurssin ja yrityssaneerauksen taustalta voi joissain tilanteissa löytyä harmaata taloutta ja talousrikollisuutta.

Konkurssi- ja saneeraushavaintoja oli 166 yrityksellä. Kohdejoukosta konkurssi- tai saneerausvaiheita oli siis 2,5 prosentilla kun taas suomalaistaustaisissa osuus oli 0,8 prosenttia.

Konkurssi on velallisen kaikkia velkoja koskeva maksukyvyttömyysmenettely, jossa velallisen omaisuus käytetään yhdellä kertaa konkurssisaatavien maksuun niin pitkälle kuin varoja riittää. Konkurssin asettamisesta päättää tuomioistuin ja hakijana voi olla velkoja tai velallinen itse. Konkurssiin asettaminen edellyttää käytännössä velallisen maksukyvyttömyyttä.

Konkurssin alkaessa velallinen menettää käyttö- ja hallintaoikeuden konkurssipesään kuuluvaan omaisuuteen. Tuomioistuin määrää omaisuutta ja konkurssipesän hallintoa hoitamaan

pesänhoitajan, joka realisoi pesän omaisuuden ja jyvittää varat velkojen suoritukseksi. **Konkurssihavainto oli 157 yrityksellä.**

Yrityssaneeraus on usein vaihtoehto yrityksen konkurssille. Menettelyn tarkoituksena on paitsi selvittää, onko yritys elinkelpoinen, myös turvata elinkelpoisen yrityksen toiminnan jatkuminen. Tuomioistuimen harkinnassa on päättää, onko yrityksellä elinmahdollisuuksia mahdollisen saneerauksen jälkeen, eli aloitetaanko yrityssaneeraus. Saneerausmenettely syrjäyttää konkurssin, jos saneeraukselle on tuomioistuimen arvion mukaan olemassa edellytykset. Yritys voi torjua uhkaavan konkurssin tekemällä saneeraushakemuksen ennen kuin konkurssiin asettamispäätös on tehty. Jos saneeraushakemus on tehty ja yritystä haetaan konkurssiin, on konkurssihakemuksen käsittelyä lykättävä, kunnes päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta on tehty. **Saneeraushavainto oli 18 yrityksellä.**

5.5 Ulosottoasiat

Ulosottotiedot kuvaavat muun muassa yritysten velkaantumista ja usein myös maksukykyä. Merkittävät ulosottovelat kertovat tavallisesti vakavista taloudellisista vaikeuksista. Ulosottovelka liittyy harmaaseen talouteen tyypillisesti silloin, kun velkojen maksamatta jättämisen tarkoituksena on ollut verojen tai muiden julkisoikeudellisten maksujen välttäminen muun syyn kuin maksukyvyttömyyden takia. Ulosottovelan tilastollisessa tarkastelussa ei kuitenkaan voida erotella sitä, onko velka syntynyt maksukyvyttömyyden vai esimerkiksi rikollisen toiminnan johdosta.

Virolaistaustaisia yrityksiä, joilla oli avoimia ulosottoasioita, oli kaksinkertainen osuus verrattuna suomalaistaustaisiin. Avoimia ulosottoasioita oli 12 prosentilla virolaistaustaisista yrityksistä.

Taulukko 11. Avoimet ulosottoasiat asialajeittain

	Yritykset				Ulosottovelka			
	Viro		Muut ulk. osuus	Suom. osuus	Viro		Muut ulk. osuus	Suom. osuus
	Lkm	Osuus			Milj. euroa	Osuus		
Ei avoimia ulosottoasioita	5 759	88,0 %	93,7 %	94,3 %				
On avoimia ulosottoasioita	787	12,0 %	6,3 %	5,7 %				
		100 %	100 %	100 %				
Verot ja veronluonteiset maksut	483	61,4 %	69,9 %	73,7 %	21	70,5 %	49,1 %	44,9 %
Lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut	276	35,1 %	27,8 %	33,7 %	2	6,6 %	3,2 %	5,2 %
Muut julkisoikeudelliset asiat	201	25,5 %	22,8 %	33,5 %	0,2	0,7 %	5,4 %	2,5 %
Muut yksityisoikeudelliset asiat	364	46,3 %	35,9 %	46,2 %	7	22,2 %	42,3 %	47,5 %
Yhteensä	6 546	100 %	100 %	100 %	30	100 %	100 %	100 %

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä. Yrityksellä voi olla asioita useassa luokassa.
Lähde: Verohallinto 10/2018, 5/2018

Verojen ja julkisoikeudellisten maksujen osuus oli virolaistaustaisten yritysten ulosotossa olevasta 30 miljoonan euron velasta 71 prosenttia (21 miljoonaa euroa).

Taulukossa 12 on tutkittu ulosottovelkojen suuruutta ja taulukossa 13 varattomuusesteitä.

Taulukko 12. Avoimet ulosottovelat

Ulosottovelkaluokittelu	Yritykset				Ulosottovelka	
	Lkm	Osuus	Muut ulk. osuus	Suom. osuus	Viro	
					Milj. euroa	Osuus
Ei ulosottovelkaa	5 759	88,0 %	93,7 %	94,3 %		
Alle 5t€	298	4,6 %	3,0 %	2,3 %	0,5	1,7 %
5-10t€	106	1,6 %	0,8 %	0,7 %	0,8	2,7 %
10-20t€	117	1,8 %	0,8 %	0,8 %	2	5,8 %
20-30t€	69	1,1 %	0,5 %	0,5 %	2	5,8 %
30-100t€	139	2,1 %	0,8 %	1,0 %	7	25,0 %
Yli 100t€	58	0,9 %	0,4 %	0,4 %	17	59,1 %
Yhteensä	6 546	100 %	100 %	100 %	30	100 %

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä.

Lähde: Verohallinto 10/2018, 5/2018

Kolmella prosentilla virolaistaustaisista yrityksistä oli 84,1 prosenttia ulosottoveloista (24 miljoonaa euroa).

Taulukko 13. Ulosoton varattomuuseste

Varattomuuseste	Viro		Muut ulk. osuus	Suom. osuus
	Lkm	Osuus		
On varattomuus- tai suppean ulosoton este	1 686	25,8 %	10,4 %	5,3 %
Varattomuuseste	1 598	24,4 %	9,7 %	4,5 %
Suppean ulosoton este	88	1,3 %	0,6 %	0,8 %
Ei ole estettä	4 860	74,2 %	89,6 %	94,7 %
Yhteensä	6 546	100 %	100 %	100 %

Viro = virolaistaustaiset yritykset, Muut ulk. = ulkomaalaistaustaiset yritykset pois lukien virolaistaustaiset, Suom. = yritykset, joissa ei ole ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä.

Lähde: Verohallinto 10/2018, 5/2018

Virolaistaustaisista yrityksistä neljännes oli todettu varattomaksi. Varattomiksi todetuista virolaistaustaisista yrityksistä 92 prosenttia (1 551) oli toimimattomia. Varattomuushavainto oli muihin ulkomaalaistaustaisiin yrityksiin verrattuna 2,5-kertainen ja suomalaistaustaisiin 5-kertainen.

6 Vastuuhenkilöt

Vastuuhenkilöllä tarkoitetaan kaupparekisteriin merkittyä vastuuhenkilöä tai Verohallinnolle ilmoitettua omistajaa. Vastuuhenkilötarkastelun ulkopuolelle rajattiin kohdeyrityksissä mahdollisesti olevat suomalaiset vastuuhenkilöt.

Kohdejoukon virolaisia vastuuhenkilöitä oli 7 305. Suomalainen henkilötunnus löytyi vajaalle 77 prosentille. Vastuuhenkilöiden tietoja ja yritysten ryvästymistä virolaisten vastuuhenkilöiden kautta voidaan tarkastella vain niiden 5 590 vastuuhenkilön osalta, joilta löytyi henkilötunnus.

Neljällä viidesosalla vastuuhenkilöistä (78,9 %) oli vain yksi yritysytteys. Kaksi yritysytteyttä oli 17 prosentilla ja kolme yhteyttä kolmella prosentilla. Yli kolme yritysytteyttä oli yhdellä prosentilla.

6.1 Ansio- ja pääomatulot

Selvityksessä tutkittiin virolaisten vastuuhenkilöiden tulojakauma ansiotulojen ja pääomatulojen välillä.

Taulukko 14. Vastuuhenkilöiden ansio- ja pääomatulot 2016

			Osuus henkilöistä	Keskiarvo
Henkilöiden lkm		3 510	100 %	
Ansiotulot	lkm	3 037	86,5 %	
	euroa	97 milj.		32 006
Pääomatulot	lkm	1 610	45,9 %	
	euroa	3 milj.		1 871
Tulot yhteensä	lkm	3 095	88,2 %	
	euroa	100 milj.		32 380

Henkilöiden lkm 3 510: kaupparekisteri- tai osakassuhde vuonna 2016 kohdejoukkoon, kohdeyritys toimiva vuonna 2016, henkilötunnus rekisterissä

Lähde: Verohallinto 3/2019

Henkilötunnuksellisista vastuuhenkilöistä ansio- tai pääomatuloja sai 88 prosenttia, 87 prosenttia sai ansiotuloja ja 46 prosenttia pääomatuloja. Tulotietoja ei ollut 415 henkilön verotustiedoissa.

6.2 Maksupuutteet

Maksupuutteita oli 1 297 henkilöllä⁷ eli 23 prosentilla tunnuksellisista vastuuhenkilöistä. Yli 5 000 euron verovelka oli 551 henkilöllä. Verovelan yhteissumma oli 23,9 miljoonaa euroa eli verovelan keskiarvo oli 18 464 euroa. Henkilöitä, joilla oli verovelkaa yli 100 000 euroa, oli 52 ja verovelan saldo oli 10 miljoonaa euroa (43 %).

⁷ Elinkeinonharjoittajia 644, muita 655

Elinkeinonharjoittajien verovelka oli yhteensä 14,9 miljoonaa euroa, joka näkyy tässä suoraan henkilön verovelkanakin. Ilman elinkeinonharjoittajien verovelkaa vastuuhenkilöiden verovelka oli noin 9 miljoonaa euroa.

6.3 Ulosottoasiat

Avoimia ulosottoasioita oli 969 vastuuhenkilöllä⁸ eli 17 prosentilla tunnuksellisista vastuuhenkilöistä. Ulosottovelkaa oli yhteensä 24,2 miljoonaa euroa, ulosottovelan keskiarvo oli 24 943 euroa. Yli 5 000 euron ulosottovelka oli 541 henkilöllä. Vastuuhenkilöillä, joilla oli yli 30 000 euroa ulosottovelkaa (208 henkilöä), oli 78 prosenttia kaikista vastuuhenkilöiden ulosottovelkoista. Julkioikeudellisia velkomuksia oli 84 prosentilla vastuuhenkilöistä, joilla oli avoimia ulosottoasioita. Julkisoikeudellisten saatavien euromääräinen osuus avoimista asioista oli kuitenkin vain 45 prosenttia.

Varattomuus- tai suppean ulosoton este oli todettu 1 151 vastuuhenkilöllä.

6.4 Liiketoimintakielto

6.4.1 Liiketoimintakieltoiset Suomessa

Liiketoimintakiellon avulla pyritään estämään epätervettä liiketoimintaa harjoittavan luonnollisen henkilön toiminta yrityselämässä.

Henkilö voidaan määrätä liiketoimintakieltoon⁹, jos hän on liiketoiminnassa olennaisesti laiminlyönyt siihen liittyviä lakisääteisiä velvollisuuksia tai on liiketoiminnassa syyllistynyt rikolliseen menettelyyn, jota ei voida pitää vähäisenä, ja hänen toimintaansa on kokonaisuutena arvioiden pidettävä velkojen, sopimuskumppaneiden, julkisen talouden taikka terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun kannalta vahingollisena.

Liiketoimintakieltoon määrätty henkilö ei saa harjoittaa sellaista liiketoimintaa, josta kirjanpito-laissa on säädetty kirjanpitovelvollisuus eikä olla määräysvaltaisessa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa organisaatiossa.

Liiketoimintakieltoon voidaan määrätä vähintään kolmeksi ja enintään seitsemäksi vuodeksi.

Kaupparekisteriin merkityistä **tunnistetuista vastuuhenkilöistä 24:llä oli voimassa oleva liiketoimintakielto.**

6.4.2 Liiketoimintakieltoiset Virossa

Selvityksessä tarkistettiin myös, onko Suomeen rekisteröidyissä yhtiöissä virolaisia hallituksen jäseniä ja omistajia, jotka ovat liiketoimintakiellossa Virossa.¹⁰

⁸ Elinkeinonharjoittajia 330, muita 639

⁹ Laki liiketoimintakiellosta 1985/1059 3 §

¹⁰ Viron liiketoimintakiellot haettu helmikuussa 2019 osoitteesta: <https://ariregister.rik.ee/arikeelud>

Virossa liiketoimintakielto ei tarkoita täsmälleen samaa asiaa kuin Suomessa. Virossa liiketoimintakieltoja on kahta eri tyyppiä, liiketoimintakielto konkurssin aikana (ärikeeld) sekä yrittäjyyden kieltö (ettevõtluskeeld), joka määrätään lainvastaisesta toiminnasta, kuten Suomessa. Kiellon kesto on yhdestä viiteen vuoteen.

Tuomioistuimen erillinen lupa mahdollistaa konkurssimenettelyn aikana liiketoiminnan. Tuomioistuin voi myös määrätä henkilön, joka on oikeutettu toimimaan konkurssimenettelyn aikana yhtiön lukuun. (Riigikogu, 2004)

Viron oikeusministeri voi hyväksyä myös kansainväliset liiketoimintakiellot Virossa täytäntöön pantavaksi, jos ministeri katsoo, että kyseisen maan lainsäädäntö vastaa virolaista. Kiellon kesto määräytyy kiellon antaneen maan lainsäädännön mukaisesti. (Riigikogu, 2002)

Vastuuhenkilöissä oli 13 Virossa liiketoimintakiellossa olevaa henkilöä.¹¹ Konkursista johtuva liiketoimintakielto (ärikeeld) oli 12 henkilöllä ja talousrikoksiin sekä velallisen epärehellisyyteen perustuva tuomioistuimen määräämä elinkeinonharjoittamiskielto (ettevõtluskeeld) yhdellä henkilöllä.

¹¹ Lisäksi Virossa oli liiketoimintakiellossa 16 henkilöä (14 ärikeeld, 2 ettevõtluskeeld), joilla oli sama nimi kuin kohdejoukon vastuuhenkilöillä, mutta joilla ei Suomen Verohallinnon tiedoissa ollut syntymäaikatietoa.

7 Yhteenveto

Noin 22 prosentilla Suomen kaupparekisteriin merkityistä, vuosina 2013–2017 toimineista ulkomaalaistaustaisista yrityksistä oli virolainen vastuhenkilö. Yrityksistä 73 prosenttia oli osakeyhtiöitä.

Virolaistaustaiset yritykset olivat keskittyneet rakentamisen toimialoille, yli 43 prosenttia virolaistaustaisista yrityksistä toimi rakennusalalla. Yli 70 prosenttia virolaistaustaisista yrityksistä oli sijoittunut Uudellemaalle.

Virolaistaustaisten yritysten toiminta-aika oli suomalaistaustaisia tai muita ulkomaalaistaustaisia yrityksiä lyhyempi. Vuonna 2013 aloittaneista yrityksistä vuonna 2017 toimi enää 47 prosenttia.

Liikevaihtotietoa ei ole todettavissa 27 prosentilla ja palkanmaksutietoja 52 prosentilla yritysten verotustiedoissa. Yrityksistä 74 prosenttia oli osakeyhtiötä, mutta vain 53 prosenttia osakeyhtiöistä oli maksanut työttömyysvakuutusmaksuja.

Virolaistaustaisiin yrityksiin ei sitoudu omaa pääomaa yhtä paljon kuin suomalaistaustaisiin tai muihin ulkomaalaistaustaisiin yrityksiin. Puolella yrityksistä oman pääoman osuus oli alle 10 prosenttia taseen loppusummasta.

Virolaistaustaisilla yrityksillä oli enemmän laiminlyöntejä velvoitteiden hoidossa kuin suomalaistaustaisilla tai muilla ulkomaalaistaustaisilla yrityksillä.

Virolaistaustaisista yrityksistä arvioverotettuja oli 13 prosenttia ja lähes 48 prosenttia oli verovelkaisia. Verovelosta 93 prosenttia oli toimimattomilla yrityksillä. Kolmanneksella yrityksistä verovelkaa oli yli 5 000 euroa eikä näillä ollut voimassa olevaa maksujärjestelyä.

Virolaistaustaisia yrityksiä, joilla oli avoimia ulosottoasioita, oli kaksinkertainen osuus verrattuna suomalaistaustaisiin. Avoimia ulosottoasioita oli 12 prosentilla virolaistaustaisista yrityksistä ja kolmella prosentilla ulosottovelkaisista oli 84 prosenttia ulosottovelasta.

Virolaistaustaisista yrityksistä neljännes oli todettu varattomaksi.

Yrityksiin tehdyistä verotarkastuksista kolmannes johti rikosilmoitusharkintaan. Kirjanpidon ulkopuolisia työntekijöitä löytyi lähes 1 400.

Vastuuhenkilöistä neljällä viidestä oli vain yksi yritys yhteys. Henkilötunnuksellisista vastuuhenkilöistä ansio- tai pääomatuloja sai 88 prosenttia, 87 prosenttia sai ansiotuloja ja 46 prosenttia pääomatuloja. Tulotietoja ei ollut 415 henkilön verotustiedoissa.

Maksupuutteita oli neljänneksellä vastuuhenkilöistä. Avoimia ulosottoasioita oli 17 prosentilla ja varattomuus tai suppean ulosoton este oli todettu 20 prosentilla.

Kaupparekisteriin merkityistä tunnistetuista vastuuhenkilöistä 24:llä oli voimassa oleva liike-toimintakielto. Vastuuhenkilöissä oli 13 Virossa liiketoimintakiellossa olevaa henkilöä.

8 Lähteet

- Riigikogu. (2002). *Penal Code*. Noudettu osoitteesta
<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/501042019020/consolide>
- Riigikogu. (2004). *Bankruptcy Act*. Noudettu osoitteesta
<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/503042019005/consolide>
- Tilastokeskus. (2019). *Suuralueet 2019*. Noudettu osoitteesta tilastokeskus.fi:
<https://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/suuralue/001-2019/index.html>
- Tilastokeskus. (2019). *Toimialaluokitus 2008*. Noudettu osoitteesta tilastokeskus.fi:
<https://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/index.html>
- Verohallinto. (2018). *Ulkomaalaistaustaiset yritykset Suomen kaupparekisterissä*. Noudettu osoitteesta https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/laajuus/kuvat-videt-ja-tiedostot/2018_036-ulkomaalaistaustaiset-yritykset-suomen-kaupparekisteriss%C3%A4.pdf

9 Lista kuvioista ja taulukoista

Kuvio 1. Oikeudellinen muoto.....	3
Kuvio 2. Toimialajakauma	4
Kuvio 3. Aluejakauma Suomessa	4
Kuvio 4. Aluejakauma Suomessa toimialoittain, virolaistaustaisten yritysten 6 suurinta toimialaluokkaa	5
Kuvio 5. Toimivat yritykset vuosittain	6
Kuvio 6. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset vuosittain	7
Kuvio 7. Jakauma toimivien yritysten toiminta-ajasta vuosina.....	8
Kuvio 8. Jakauma toimimattomien yritysten toiminta-ajasta vuosina.....	8
Kuvio 9. Jakauma virolaistaustaisten rakennusalan yritysten toiminta-ajasta vuosina	8
Kuvio 10. Vuonna 2013 aloittaneiden yritysten toimivuus	9
Kuvio 11. Liikevaihto 2016.....	10
Kuvio 12. Maksetut palkat 2016.....	11
Kuvio 13. Maksetut palkat ja ulkopuoliset palvelut 2016	12
Kuvio 14. Tase 2016	12
Kuvio 15. Oman pääoman menettäneet osakeyhtiöt 2016.....	13
Kuvio 16. Osakeyhtiöiden oma pääoma per liikevaihto 2016.....	14
Kuvio 17. Osakeyhtiöiden oma pääoma per tase 2016.....	14
Kuvio 18. Osakeyhtiöiden palkat ja ulkopuoliset palvelut per liikevaihto 2016.....	15
Kuvio 19. Osakeyhtiöiden rahoitusomaisuus per liikevaihto 2016.....	15
Kuvio 20. Osakeyhtiöiden lyhytaikaiset velat per liikevaihto 2016.....	16
Kuvio 21. Verovelka	19
Kuvio 22. Kokonaisverovelkajakauma	19
Kuvio 23. Työttömyysvakuutusmaksut 2016 oikeudellisen muodon mukaan	22
Taulukko 1. Kohdejoukon vastuuhenkilöt ja yritykset.....	2
Taulukko 2. Toimivien yritysten lukumäärä rekisteritietojen perusteella	6
Taulukko 3. Lopettaneiden yritysten kumulatiivinen osuus	9
Taulukko 4. Toiminnan laajuus euroina 2016	10
Taulukko 5. Arvioverotettujen yritysten osuus.....	17
Taulukko 6. Verotuksen ilmoitusvelvollisuus, arvioverotus: tulovero, arvonlisävero ja työntantajamaksut 2016	18
Taulukko 7. Verovelka ja maksujärjestely	20
Taulukko 8. Verotarkastukset	20
Taulukko 9. Verotarkastukset toimialoittain.....	21
Taulukko 10. Työttömyysvakuutusmaksujen luottotappiot 2016	22
Taulukko 11. Avoimet ulosottoasiat asialajeittain.....	23
Taulukko 12. Avoimet ulosottovelat	24
Taulukko 13. Ulosoton varattomuuseste.....	24
Taulukko 14. Vastuuhenkilöiden ansio- ja pääomatulot 2016	25

10Liitteet

Liite 1: Kohdejoukko ja verrokkijoukko

Liite 2: Luokittelut ja selitteet

Liite 3: Liitetaulukot

Liite 1: Kohdejoukko ja verrokkijoukko

Kohdejoukon muodostaminen

Vastuuhenkilöinä huomioitiin seuraavissa vastuuasemissa olleet henkilöt, jotka olivat Viron kansalaisia.

Yhtiömiehet	Vastuunalainen yhtiömies
	Äänetön yhtiömies
Yhtiön johto	Hallituksen pj
	Hallituksen jäsen
	Edustaja
	Isännöitsijä
	Johtaja
	Toimitusjohtaja
	Toimitusjohtajan sijainen
	Vastuunalainen hoitaja
	Varatoimitusjohtaja
	Hallintoneuvoston jäsen
	Hallintoneuvoston pj
Muu suhde	Nimenkirjoitusoikeus
	Elinkeinonharjoittaja
	Prokura
YTJ-suhde	Perustaja
Osakkaat	

Kohdejoukon yrityksellä voi olla 1 tai useampi virolainen vastuuhenkilö.

Vastuuyritys on osakeyhtiö, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö tai elinkeinonharjoittaja.

Suhde on ollut voimassa vuosina 2013– ja yritys ollut rekisterien mukaan toimiva 2013–

Kohdejoukon ulkopuolelle rajattiin suuryritykset, joiden liikevaihto tai taseen loppusumma oli jonakin tarkastelu-
vuotena (2013–2017) yli 10 miljoonaa euroa.

Verrokkijoukon muodostaminen

Verrokkijoukko 1 = muut kaupparekisterissä olleet vastaavat oikeudelliset muodot, joiden vastuuhenkilöinä oli ulkomaalaisia henkilöitä, rekisterien mukaan toimivia 2013–

Verrokkijoukko 2 = muut kaupparekisterissä olleet vastaavat oikeudelliset muodot, joiden vastuuhenkilöinä ei ollut ulkomaalaisia henkilöitä, rekisterien mukaan toimivia 2013–

Verrokkijoukkojen ulkopuolelle rajattiin suuryritykset, joiden liikevaihto tai taseen loppusumma oli jonakin tarkastelu-
vuotena (2013–2017) yli 10 miljoonaa euroa.

Liite 2: Luokittelut ja selitteet

Toimialaluokitus

Luokiteltava tieto: toimialakoodi, poimintahetken tieto

Luokittelu perustuu Tilastokeskuksen ylläpitämään TOL 2008 -toimialaluokitukseen.

Pääloukat:

A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)

- 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut
- 02 Metsätalous ja puunkorjuu
- 03 Kalastus ja vesiviljely

B Kaivostoiminta ja louhinta (05-09)

- 05 Kivihiilen ja ruskohiilen kaivu
- 06 Raakaöljyn ja maakaasun tuotanto
- 07 Metallimalmien louhinta
- 08 Muu kaivostoiminta ja louhinta
- 09 Kaivostoimintaa palveleva toiminta

C Teollisuus (10-33)

- 10 Elintarvikkeiden valmistus
- 11 Juomien valmistus
- 12 Tupakkatuotteiden valmistus
- 13 Tekstiilien valmistus
- 14 Vaatteiden valmistus
- 15 Nahan ja nahkatuotteiden valmistus
- 16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus
- 17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus
- 18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen
- 19 Koksen ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus
- 20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus
- 21 Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus
- 22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus
- 23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus
- 24 Metallien jalostus
- 25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)
- 26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus
- 27 Sähkölaitteiden valmistus
- 28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus
- 29 Moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus
- 30 Muiden kulkuneuvojen valmistus
- 31 Huonekalujen valmistus
- 32 Muu valmistus
- 33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus

D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (35)

- 35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta

E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito (36-39)

- 36 Veden otto, puhdistus ja jakelu
- 37 Viemäri- ja jätevesihuolto
- 38 Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys
- 39 Maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristönhuoltopalvelut

F Rakentaminen (41-43)

- 41 Talonrakentaminen
- 42 Maa- ja vesirakentaminen
- 43 Erikoistunut rakennustoiminta

G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)

- 45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus
- 46 Tukku- ja vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
- 47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)

H Kuljetus ja varastointi (49-53)

- 49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus
- 50 Vesiliikenne
- 51 Ilmaliikenne
- 52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta

53 Posti- ja kuriiritoiminta

I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55–56)

55 Majoitus
56 Ravitsemistoiminta

J Informaatio ja viestintä (58–63)

58 Kustannustoiminta
59 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen
60 Radio- ja televisiotoiminta
61 Televiestintä
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta
63 Tietopalvelutoiminta

K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64–66)

64 Rahoituspalvelut (pl. vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)
66 Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta

L Kiinteistöalan toiminta (68)

68 Kiinteistöalan toiminta

M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69–75)

69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi
72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle
75 Eläinlääkintäpalvelut

N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77–82)

77 Vuokraus- ja leasingtoiminta
78 Työllistämistoiminta
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle

O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)

84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus

P Koulutus (85)

85 Koulutus

Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86–88)

86 Terveyspalvelut
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut
88 Sosiaalihuollon avopalvelut

R Taiteet, viihde ja virkistys (90–93)

90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta
91 Kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta
92 Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut
93 Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut
S Muu palvelutoiminta (94–96)
94 Järjestöjen toiminta
95 Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus
96 Muut henkilökohtaiset palvelut

T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön (97–98)

97 Kotitalouksien toiminta kotitaloustyöntekijöiden työnantajina
98 Kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön

U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta (99)

99 Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta

X Toimiala tuntematon 0

00 Toimiala tuntematon

Luokituksen kuvaus: <https://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/kuvaus.html>
Toimialaluokitus 2008: <https://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/index.html>

Aluejakauma

Luokiteltava tieto: asuinkuntanumero, poimintahetken tieto

Maakunnat on järjestetty suuralueittain.

1 Uusimaa

2 Muu Etelä-Suomi

- 2 Etelä-Karjala
- 2 Kanta-Häme
- 2 Kymenlaakso
- 2 Päijät-Häme
- 2 Varsinais-Suomi

3 Länsi-Suomi

- 3 Etelä-Pohjanmaa
- 3 Keski-Suomi
- 3 Pirkanmaa
- 3 Pohjanmaa
- 3 Satakunta

4 Itä-Suomi

- 4 Etelä-Savo
- 4 Kainuu
- 4 Pohjois-Karjala
- 4 Pohjois-Savo

5 Pohjois-Suomi

- 5 Keski-Pohjanmaa
- 5 Lappi
- 5 Pohjois-Pohjanmaa

6 Ahvenanmaa

7 Ulkomaat

8 Vanha kunta

Suuralueluokitus on yhdistetty Tilastokeskuksen käyttämistä suuralueluokituksista vuosilta 2011 ja 2015.

- Tilastokeskuksen vuoden 2011 suuralueluokitus: 1 Etelä-Suomi, 2 Länsi-Suomi, 3 Itä-Suomi, 4 Pohjois-Suomi, 5 Ahvenanmaa – Åland
- Tilastokeskuksen vuoden 2015 suuralueluokitus: 1 Helsinki-Uusimaa, 2 Etelä-Suomi, 3 Länsi-Suomi, 4 Pohjois- ja Itä-Suomi, 5 Ahvenanmaa – Åland

Verovelka ja maksujärjestely

Verovelka = eräänntyneiden verojen maksamatta oleva perimiskelpoinen yhteismäärä tarkasteluhetkellä. Verovelka sisältää eräpäivän jälkeen maksamatta olevan verovelan pääoman ja viivästyseuraamukset mukaan lukien täytäntöönpanokiellon alaiset erät.

Maksujärjestely on Verohallinnon ja verovelvollisen tekemä sopimus verovelan maksamisesta. Maksujärjestelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa Verohallinto antaa verovelvolliselle mahdollisuuden maksaa verovelkojen kokonaismäärä muulloin kuin niiden eräpäivänä. Verohallinto voi ryhtyä maksujärjestelyyn omasta aloitteestaan tai verovelvollisen esityksestä, jos verovelvollisella on maksuhalua, mutta hän ei ilman maksujärjestelyä kykene suorittamaan verovelastaan. Maksujärjestelyn edellytyksenä on, että maksukyvyyn alentuminen on väliaikaista ja se voidaan korjata maksujärjestelyn aikana. Yrityksellä ja yhteisöllä se voi johtua liiketoiminnan ongelmista, rahoitusvaikeuksista, suhdannevaihteluista tai muusta vastaavasta syystä. Maksujärjestelyn kesto voi olla enintään 24 kuukautta.

Työttömyysvakuutusmaksut

Verohallinto saa työttömyysvakuuttamista koskevat tiedot Työttömyysvakuutusrahastolta (TVR). Työttömyyssetuuksien rahoituksesta annettu laki muuttui 1.1.2016, jolloin vakuuttamisvelvollisuuden raja muuttui euromääräiseksi.

Työttömyysvakuutusmaksujen maksuvelvollisuus

Vuoden 2015 loppuun asti työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuus koski 17–64-vuotiaita lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piiriin kuuluvia työntekijöitä. Velvollisuus ottaa lakisääteinen tapaturmavakuutus on työnantajalla, jolla on palveluksessaan työ- tai virkasuhteessa työntekijöitä kalenterivuoden aikana yhteensä yli 12 työpäivää.

Vuodesta 2016 alkaen työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuus määräytyy palkkasumman mukaan. Työnantajalla on velvollisuus maksaa työttömyysvakuutusmaksu, jos hän maksaa kalenterivuoden aikana työntekijöilleen palkkaa yhteensä yli 1200 euroa.

Työttömyysvakuutusmaksu

Työttömyysvakuutusmaksuprosenteista säädetään vuosittain lailla, ja maksuilla rahoitetaan pääasiassa ansiosidonnaista työttömyysturvaa.

Maksuprosentit vuonna 2017 (vuosina 2013–2016)

Työntekijät

- Työnantajan maksuprosentti: 0,80 % (0,75 – 1,00 %), palkkasummarajan ylittävältä osalta 3,30 % (2,95 – 3,90 %)
 - palkkasummaraja 2 059 500 € (1 990 500 – 2 044 500 €)
- Palkansaajan maksuprosentti: 1,60 % (0,50 – 1,15 %)

Osaomistajat

- Työnantajan maksuprosentti: 0,80 % (0,75 – 1,00 %)
- Palkansaajan maksuprosentti: 0,70 % (0,19 – 0,46 %)

Palkkasumma: työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena oleva palkkasumma

Osaomistajan palkkasumma: osaomistajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena oleva palkkasumma

Luottotappiot: maksamatta jääneet erääntyneet saatavat

Ulosottoasiat

Verohallinto saa ulosottorekisteristä annettavaa todistusta vastaavat tiedot Valtakunnanvoudinvirastolta. Tiedot on tallennettu ulosottorekisteriin luovutusta edeltävän kahden vuoden aikana.

Verot ja veronluonteiset maksut: ennakovero, jäännösvero, yhteisöjen ennakovero, yhteisöjen jäännösvero, yhteisöjen ennakonpidätys, ennakonpidätys, työnantajan sairausvakuutusmaksu, ennakonpidätys koroista ja osuuksista, metsänhoitomaksu, puun myyntitulon ennakonpidätys, perintö- ja lahjavero, kiinteistövero, korkotulon lähdevero, lähdevero, varainsiirtovero, laiminlyöntimaksu (EU-kauppa), vakuutusmaksuvero, autovero(verottajan maksuunpanema), arvonnisävero, muut veroasiat, leimaverot, leimavero, ajoneuvovero (verottajan maksuunpanema), laiminlyöntimaksu, leimaverot leimaverokoneella kertyvä

Lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut: TEL-vakuutusmaksut ja TEL-hyvikemaksut, MYEL- ja MATA-vakuutusmaksut, YEL-vakuutusmaksut, MEL-vakuutusmaksut, LEL-vakuutusmaksut, TaEL-vakuutusmaksut, työttömyysvakuutusmaksut, lakisääteiset tapaturmavakuutusmaksut, muu työnantajan lakisääteinen maksu.

Muut julkisoikeudelliset asiat: hammashoitomaksut, kotipalvelumaksut, lastenpäivähoitomaksut, maanparannuslainat, muut sosiaali- ja terveyspalvelumaksut, kolttalainat, metsänparannuslainat, muut valtion avustus- tai laina-asiat, peruskuivatuslainat, valtion asuntolainat, joukkoliikenteen tarkastusmaksut, pysäköintivirhemaksut, tulli, ylikuormamaksut, muut viestintäviraston maksut, televisiomaksut, ajoneuvovero (TrafiCom), polttoainemaksu / dieselvero (AKE), tuomioistuinten maksut, tullimaksut, oikeudenkäynti- ja oikeusapumaksut, kiinteistötoimitusmaksut, ulosoton maksut, jätehuoltomaksut, ajoneuvon siirtomaksut, oppilaitosmaksut, vesi- ja jätevesijärjestelmän maksut, kuljetusmaksut, koiraverot, tie- ja käyttömaksut, muut julkisoikeudelliset maksut, nuohousmaksut, opintolainat, perintäkulut, autovero (TrafiCom), yhdistelmävakuutusmaksut, liikennevakuutukset ja hyvikemaksut, sosiaali- ja terveyspalvelumaksuasiat, muut vahinkovakuutusmaksut, terveyskeskusmaksut, sairaala- ja muut laitoshoitomaksut, EU-sakot, EU-saamiset, rikosuhrimaksu, sakkomääräys, rikesakot, sakkojen korotukset, häätö, rangaistusmääräyssakot, uhkasakot, järjestyssakko, pohjoismaiset sakot, tuomiolauselmasakot, yhteisösakko, muuntorangaistukset, kurinpitosisakot, rangaistusmääräyssaatavat, tuomiolauselmasaatavat, rikosvahinkokorvaukset, pohjoismaiset saatavat, kuulutusrekisteriasiat, rahamääräiset menettämisseuraamukset.

Muut yksityisoikeudelliset asiat: elatusapusaatavat, muut elatusapuasiat, ulkomaiset elatusapuasiat, ulkomainen ulosottooperuste, velkakirjasaatavat, osamaksukauppaasaatavat, vuokrasaatavat, palkkaturvasaatavat, palkkaasaatavat, rikosasioihin liittyvät vahingonkorvaussaatavat, riita-asioihin liittyvät vahingonkorvaussaatavat, rikosas. liitt. vah. korv., uo-maksullinen, lainhakusaatavat, maksamismääräyssaatavat, konkurssituomiossaatavat, häätö, asuinhuoneisto, velkajärjestelysaatavat, välitystuomiossaatavat, muut yksityisoikeudelliset saatavat, häätö, muu huoneisto, virka-apuasiassaatava, tuomioistuimen tiedonhankintapyyntö, eurooppalainen tilivarojen turvaamismääräys, virka-apu, pakoteasiat, ulkomaiset turvaamistoimipäätökset, jäädyttämisasiat, turvaamistoimenpideasiat, lapsiasioiden täytäntöönpano, osamaksukauppalain mukaiset asiat, irtaimen luovutus päätökset, muut toimenpideasiat.

Yrityksellä voi olla asioita useassa luokassa.

Varattomuuseste = on joko varattomuuseste tai varattomuus- ja tuntemattomuuseste. Jos yrityksellä on sekä varattomuus- että suppean ulosoton este, huomioidaan ensisijaisesti varattomuuseste.

Perimisen este ja varattomuus: Ulosottoasialle kirjataan perimisen este, jos saatavaa ei ole saatu kokonaan perittyä. Este-merkintä on tuolloin varaton tai varaton/tuntematon. Estetodistukset johtavat maksuhäiriömerkintään luottotietoyhtiöiden pitämässä luottotietorekistereissä. Ulosottorekisteristä saatavat tiedot eivät sisällä maksuhäiriömerkintätietoja.

Suppean ulosoton este = on joko suppean ulosoton este tai suppean ulosoton este ja tuntemattomuuseste

Suppea ulosotto: Varattomuusesteen ohella ulosotto voi päättyä suppean ulosoton esteeseen. Suppea ulosotto on tavallista ulosottomenettelyä edullisempi ja nopeampi vaihtoehto, koska suppeassa ulosottomenettelyssä ulosottoviranomaisen asian selvittämiselvöllisyys ja -oikeus on huomattavasti tavallista ulosottomenettelyä rajoitumpi.

Konkurssi- ja saneerausvaiheet

Konkurssin viimeisin vaihe, poimintahetken tieto

Konkurssivaiheita voivat olla esim.

- Konkurssihakemus lähetetty
- Konkurssihakemus vireillä
- Asetettu konkurssiin
- Konkurssi siirretty julkisselv
- Konkurssivalvonta
- Konkurssi rauennut
- Jakoluettelo vahvistettu
- Konkurssin loppukokous

Yrityssaneerauksen viimeisin vaihe, poimintahetken tieto

Yrityssaneerausvaiheita voivat olla esim.

- Yrityssaneeraushakemus vireillä
- Väliaikainen kielto
- Aloittamispäätös
- Saatavien ilmoittaminen
- Maksuohjelma rauennut
- Maksuohjelma vahvistettu
- Maksujärjestelyn seuranta
- Maksuohjelma päättynyt

Luokiteltava tieto: konkurssivaihe, yrityssaneerausvaihe, poimintahetken tieto

Liite 3: Liitetaulukot

Taulukko L1. Toimialajakauma

Toimiala	Virolaistaustaiset		Muut ulkomaalais- taustaiset	Suomalaistaustai- set
	Lkm	Osuus	Osuus	Osuus
00 Tuntematon	3	0,0 %	0,0 %	0,1 %
01-03 Maatalous	82	1,3 %	0,6 %	3,1 %
05-09 Kaivostoiminta	2	0,0 %	0,3 %	0,2 %
10-33 Teollisuus	269	4,1 %	5,7 %	6,8 %
35 Energia	11	0,2 %	0,5 %	0,2 %
36-39 Ympäristö	12	0,2 %	0,2 %	0,2 %
41-43 Rakentaminen	2 840	43,4 %	5,9 %	13,5 %
45-47 Kauppa	876	13,4 %	21,5 %	15,2 %
49-53 Kuljetus	265	4,0 %	3,3 %	6,0 %
55-56 Majoitus ja Ravintola	145	2,2 %	15,7 %	3,7 %
58-63 Informaatio	133	2,0 %	9,5 %	4,7 %
64-66 Rahoitus	52	0,8 %	2,0 %	2,3 %
68 Kiinteistö	61	0,9 %	2,5 %	3,2 %
69-75 Ammatti ja Tiede	462	7,1 %	15,3 %	15,7 %
77-82 Hallinto ja Tuki	612	9,3 %	6,6 %	5,3 %
84 Julkinen			0,0 %	0,0 %
85 Koulutus	38	0,6 %	1,7 %	2,0 %
86-88 Terveys ja Sosiaali	181	2,8 %	2,7 %	6,7 %
90-93 Taide ja Viihde	64	1,0 %	2,3 %	3,7 %
94-96 Muut palvelut	437	6,7 %	3,6 %	7,4 %
97-99 Muut	1	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Yhteensä	6 546	100 %	100 %	100 %

Lähde: Verohallinto 10/2018, 3/2018)